

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre 840 Lej

Fél évre 420 Lej

Negyed évre 210 Lej

Havonta 70 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Egyes szám ára 5 lej,

vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Megegyezés.

Befejezett tény, hogy a Magyar Párt vezetői megegyezést kötöttek a közelgő választásokra a liberális párt vezetőivel. A megegyezés teljes szövege mindeddig nem ismeretes, ami annak tulajdonítható, hogy a Kolozsvárott kötött megállapodásokat bizonyára Bratianu miniszterelnök jóváhagyó aláírásával kell ellátni Bucurestiben, ami bizonyos időt vesz igénybe.

Amikor a Magyar Párt egy ilyen sorsdöntő lépésre határozta el magát és megegyezést létesített a kormányon levő többségi párttal, meg vagyunk győződve, hogy a párt vezetéi a leggondosabb körültekintéssel és a multak minden sérelmének tudatával folytatták le az egyezkedési tárgyalásokat s hogy a megállapodás feltételei közé beiktatták ama sérelmek legfájdóbb pontjait, amelyek immár évek óta sajognak az erdélyi magyarság lelkében.

A Rador féléves jelentése nagyjából körvonalozza a paktum főbb pontjait, amelyek közül legfontosabbak a nyelvi és lelkiismereti szabadságunk biztosításának előfeltételei, egyházaink autonómiájának elismerése, a magyar kultúra számtalan sérelmének orvoslása, a magyar nyelvnek a cégtáblákon és uccai feliratokon való használatának engedélyezése, a sajtónak cenzura alól való felszabadítása. Mind, mind olyan jogos követelések voltak ezek, amelyek elől a kormányzó párt tárgyaló megbízottjai nem térhettek ki. De nem emelhet kifogást ezek ellen a parlamenti ellenzék sem, mert a gyulafehérvári pontoknak csak egy részét képezik ezek az engedelmények. A magyar szavazópolgárság kötelessége most már az, hogy a küszöbön álló választások folyamán fegyelmettségével, magyar hűségével és megbízhatóságával szankcionálja azt a megállapodást, amit a párt vezetéi a magyarság érdekében, a magyarság javára kötöttek.

Erdőnként akkor tudjuk megmutatni, ha az aradi magyarság tizezrei impozáns tömegben vonulnak a választási urnák elé és diadalra viszik a magyar egység és összetartás lobogóját.

A választási paktum magyar vívmányai

A Magyar Párt megegyezett a kormánnyal. — Tatarescu Kolozsváron — A Bratianu-kormány nagyszabású engedményeket adott a kisebbségi sérelmekben. — A magyar párt elnöki tanácsának történelmi jelentőségű ülése. — Mindenki magyar, aki magyarnak vallja magát. — Kisebbségi nyelv használatát, kisebbségi bírót.

A végleges döntés e héten lesz meg.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap számban rövid távirati jelentés nyomán már közöltük, hogy a kormány és a magyarság között lefolyt tárgyalások során megegyezés jött létre olyformán, hogy a Magyar Párt a választásokon együttműködik a liberális párttal. A végleges megegyezés megszületéséhez azonban a Magyar Párt központi intéző-bizottságának hozzájárulása is szükséges. Ez eddig a pillanatig még nem történt meg, minthogy bizonyos kérdésekben további tárgyalások váltak szükségessé, de az eddigi jelentések arra mutatnak, hogy a paktum formaszertől való megkötésének immáron semmi sem áll útjában. A megegyezés végleges szövegét különben pénteken állapítják meg, az akkor folytatandó tárgyalások alapján. A nagyszabású politikai lépésről s annak egyes mozzanatairól alábbi tudósításunk számol be:

Megnyugtató a hitetlenkedő magyarságnak.

(Cluj—Kolozsvár, február 3.) Tatarescu belügyi államtitkár Bucurestiből Clujra érkezett. Egy újságíró az államtitkár elé utazott, az aranyosgyéresi állomásig, megvárta a bucuresti-i expresszt és Tatarescuval együtt jött meg Clujra. A belügyi államtitkár még nem készült el az öltözködéssel, ezért az újságírót a szalonkocsi fogaadótermében Iteanu háromszék-megyei szenátor, a szenátus alelnöke fogadta. Iteanu barátságosan elbeszélgetett az újságíróval, aki nek büszkén említette, hogy nagyanyja székely asszony volt és ő maga is tökéletesen beszéli a magyar nyelvet. Elmondotta, hogy Háromszék-megyében a román és a magyar nép között testvéri viszony fejlődött ki. Az apahidai állomáson kilépett hálókocsijából Tatarescu és kijelentette, hogy hivatalos nyilatkozatot a sajtó részére csak a mai tárgyalások befejezése után fog adni. Az államtitkár az ut hátralevő részén érdeklődött a Magyar Párt hangulatáról, amelyet a kormánnyal való megegyezés váltott ki. Az újságíró őszintén elmondotta, hogy egyesek kételkedéssel fogadták a megegyezés híreit, mert attól tartanak, hogy a liberális párt esetleg megszegi a paktumot. Tatarescu erre határozottan és nyomaté-

kosan kijelentette, hogy az a párt, amely évtizedek óta kormányoz, amely ma is kormányon van és kormányon lesz a jövőben is, a mely az egyetlen konstruktív alapon nyugvó párt, még soha adott ígéretét meg nem szegte és nem szegheti meg a jövőben sem. A magyarságnak az az aggodalma, hogy a kormány nem tartja meg ígéreteit, teljesen indokolatlan. Abban a pillanatban, midőn a kormány meggyőződik arról, hogy a Magyar Párt és a köréje csoportosult magyarság nem kacsint állandóan a határon túlra és helyzetének javulását nem a külföldi hatalmaktól és komplikációktól várja, abban a pillanatban, midőn meggyőződik a kormány arról, hogy a magyarság megnyugszik az adott helyzetben, becsületesen eleget tesz polgári kötelességeinek, már meg is van a teljes megértés záloga.

Uj atmoszférát jósol Tatarescu.

— Miniszter ur, ön bizonyára tudja, hogy az 1922-iki választások és a kormánynak sokszor kiemeltlen, kisebbségellenes politikai magatartása után a magyarság nagy áldozatot hoz akkor, midőn a liberális párttal megegyezik — mondotta az újságíró.

— Az állam kormányzásának gépezete rendkívül komplikált — felelte Tatarescu — és hogy a kormány szándékai ellenére megtörténtek olyan dolgok, amelyek a magyarságnak fájdalmat okoztak, ennek oka főként abban keresendő, hogy a magyarok nem közvetlenül kerestek sérelmekre orvoslást, hanem kerülő utakon jártak, nem tudtuk megismerni egymást s így akarabunkon kívül sérelmek történhettek. A jelenlegi megegyezésről azt szeretném hinni, hogy ez nem a választások kedvéért kötött paktum, hanem teljes és gyökeres változás a magyarság és a román nép megértésében. Ennél a kérdésnél hibás dolog arról beszélni, hogy mit kaptak és mit fog kapni a Magyar Párt a liberálisoktól a választási együttműködés fejében. A bucuresti-i tárgyalások alkalmával nem alkudozás és nem vásár történt, hanem egy elvbéli megállapodás az ország legerősebb pártja és a magyarság képviselői között, a jö-

vőbeni kedvező, békés atmoszféra megteremtésére. Ez érdeke az országnak is, de elsősorban érdeke a romániai magyarságnak, amely teljes bizalommal tekinthet a jövőbe és várhatja ennek az atmoszférának a bekövetkezését. Amíg a magyarok a paktumról nem mint kedvezmények adásáról beszélnek, amelyről különben egy törvényes keretek között élő államban szó sem lehet, mert hiszen az államban senkisé is élvezhet privilegiumot és amíg a magyarok az őszinte barátság jegyében keresik a polgári jogok biztosítását, számíthatnak arra, hogy ezeket a jogokat a következő kormányok is respektálni fogják.

A beszélgetés itt véget ért, mert az expressz befutott a cluj-i állomásra, ahol Muresan Septimiu prefektus, a liberális párt helyi szervezetének vezetősége, valamint igen sok prefektus, akik a mai értekezletre jöttek Clujra, fogadják Tatarescut. Az államtitkár az állomásról egyenesen a vármegye-házára hajtatott, ahol nyomban kezdetét vették a megbeszélések, amelyre délelőtt tizenegyre hivatalos volt Ugron István, a Magyar Párt elnöke is.

Ugron István Tatarescunál.

Ugron István, a Magyar Párt elnöke, délelőtt tizenegy órától kezdve, több órán keresztül tanácskozott Tatarescu belügyi államtitkárval. A megbeszélés részleteiről nem lehet semmi bizonyosat tudni de a kiszivárgott hírek szerint, a Magyar Párt és a kormány közötti paktum részleteiről volt szó. Ugron István módosításokat ajánlott, amelyeket a miniszter minden ellenvetés nélkül teljesíteni ígért. Egyébként Lepadatu kultuszminiszter nem érkezett meg Clujra — amint az eredetileg programba volt véve — és csak pénteken jön meg. A kultuszminiszter elsőnek Ugron Istvánnal fog tárgyalni. Ezután végleg megállapítják a paktum szövegét. Kétségtelen, hogy Lepadatu és Ugron között szóba kerülnek az egyházi kérdésekre vonatkozó ügyek is, főképp a vallásügyi törvényjavaslat, amely a legaktuálisabb sérelme a magyar egyházaknak.

A Magyar Párt bejelenti a megegyezést.

A Magyar Párt tegnap este

ülenc órákor a következő hivatalos kommunikét adta ki a kormánnyal kötött megegyezés ügyében:

Az Országos Magyar Párt elnöksége a párt összes tagozatainak elnökét, illetve képviselőit február másodikára értekezletre hívta össze, amelyen az összes tagozatok képviseltették magukat. Ugron István pártelnök délelőtt tíz órákor megnyitotta az ülést és üdvözölve a megjelenteket, részletesen ismertette a politikai helyzetet. Előadta, hogy a kormány részéről jött felszólításra a Párt tárgyalásokba bocsátkozott a kormánnyal a magyarság helyzetének tisztázása érdekében. A tárgyalásokon Bernády György dr., Gabányi Imre dr., Paál Árpád dr., Teleky Arur gróf és Tholdalaghy László gróf vettek részt. A tárgyalások kedvező irányt vettek, mire az elnöki tanács is foglalkozott azok anyagával és felhatalmazta a fent nevezett tagokat a tárgyalások folytatására. A tárgyaláson a kölcsönös közeledés odáig jutott, hogy Ugron István elnök a napokban szükségesnek látta személyesen is leutazni Bucurestibe, meggyőződjék arról, hogy a kormány részéről kilátásba helyezett engedmények az adott helyzetben támasztható várakozásnak általában megfelelnek-e? A megállapodást az elnöki tanács felhatalmazásához képest Ugron István pártelnök elfogadhatónak találta és ahhoz elvben hozzájárult. A megállapodást azonban, amelyet a kormány elnökével együtt kell ratifikálnia, nem írta még alá, mert módot kíván nyújtani arra, hogy előzetesen a tagozatok képviselői megtegyék észrevételeiket. Az értekezleten a párt elnöke ismertette a megállapodásokat, melyek a nyelvhasználatra, vallás-, közmívelődésügyi, igazságszolgáltatási és közgazdasági kérdésekre vonatkoznak és a romániai magyarság számára az eddigi állapotokkal szemben jelentékeny haladást, illetve könnyítéseket nyújtanak. A kimerítő elnöki jelentés után a tagozatok képviselői beható eszmecsere-t folytattak a kérdés felől és azt minden oldalról megvilágítva, bár egyesek kifejezést adtak a kormánnyal kötendő megállapodással szemben táplált aggodalmaiknak, a több órán át tartott érdekes eszmecsere végén teljes egyöntetűség alakult ki, úgyhogy az összes jelen voltak a megállapodást az adott körülmények között a magyarság érdekeinek megfelelőnek nyilvánították és imponáló egyhangúsággal kimondták azt, hogy a pártfegyelem minden egyes tagozatot köt és a Magyar Párt minden tagjának kötelessége a pártvezetőség további utasításaihoz alkalmazkodni. A megállapodás részletét még nem közölhetők, de annyi már megállapítható, hogy az egyezmény következtében a magyarság általában megfelelő mértékben foglalhat helyet a városi és községi tanácsokban és módjában lehet a közigazgatás menetére közvetlen befolyást gyakorolni. Az értekezlet este hat órákor ért véget.

A történelmi hangulat.

A pártvezetőség üléséről ma még a következő részleteket jelentik: Ugron István pártelnök történelminek nevezhető hangulatban nyitotta meg

az ülést. Elnöki expozéjában részletesen ismertette a bucaresti-i tárgyalások menetét, a megállapodást és annak várható eredményeit. Világos és tárgyilagos szavakkal mutatott rá arra a helyzetre, amelybe a magyarság, a kormány ajánlatának elfogadása, illetve visszautasítása következtében juthat. Majd ismertette az elvben elfogadott megegyezés főbb pontjait. Kifejtette, hogy a dolgok politikai természete és az a kiélezett harc, amely a belpolitikát uralja, nem engedheti meg a részletek közlését. Meggyőződött azonban arról, hogy a kilátásba helyezett engedmények elsősorban a magyar nyelv használatának módozataira vonatkoznak, úgy a törvénykezésben, mint a közigazgatásban. Kiterjednek a magyar kisebbség vallási, kulturális, politikai és közgazdasági életének egész területére. A kisebbségi kérdés végleges tisztázása terén igen jelentős lépés, a kisebbségi nemzetekhez való tartozás ismertető jeleinek világos megállapítása. Általában olyan atmoszféra megteremtésére nyílik kilátás, az egyezmény következtében, amely az örökös hádiállapot helyett a kölcsönös megértés szellemét jelenti, fel-

Mit hoz a megegyezés.

A Rador távirati ügynökség a késő esti órákban tudósítást közöl a kolozsvári tagozat üléséről, ahol nagy vonásokban ismertté váltak a megegyezés főbb pontjai, illetve az azokban megnyilvánuló engedmények. A tudósítás szerint a Magyar Párt kolozsvári tagozata ma délután fél öt órákor értekezletet tartott. Remenyik Károly elnöke alatt. Az ülés főleg azért tartott érdeklődésre számot, mert ezen került első ízben szóba a Magyar Párt és a kormány közötti paktum kérdése. Az elnök bejelentette a liberális párttal kötött paktum tényét. Ezután Várady Aurel dr. ügyvezető alelnök általános előadás keretében ismertette a paktumkötés által előállított helyzetet, felsorolta az engedményeket, amelyek a paktumban foglaltatnak, de ismertette azokat a kötelezettségeket is, amelyek a paktummal kapcsolatban a Magyar Pártra hárulnak. A paktum által nyújtott főbb engedmények általában a következők:

A magyar nyelv használata a közigazgatásban, valamint a bíróság előtt. Kulturális szempontból, a teljes lelkiismereti szabadság biztosítása, az iskoláztatás jogát a paktum a szülőkre ruházza. Mindenki olyan nemzetiségű, amilyennek vallja magát. A Magyar Párt tagjai eo ipso magyarok. Az olyan városokban, ahol a lakosság fele magyar, már az elsőfokú bíróság előtt is, magyar lehet a nyelvhasználat. A magyar nyelvű beadványok elfogadandók és teljes jogérvényűek. A cégtáblák kettős nyelvűek, hasonlóképpen kettős nyelvű az uccák elnevezése is. Az elrekvirált, vagy bármi címen elvett egyházi épületek visszaszolgáltatandók. Ezenkívül a paktum még sok engedményt sorol fel, amelyek azonban egyrészt tárgyalás alatt állnak, másrészt nem látszik célszerűnek azok közlése.

Deák Ferenc párttag a követke-

téve, hogy a kormány nemcsak a választások szempontjából kezdett tárgyalásokat a magyarsággal.

Az ülés résztvevői feszült csendben hallgatták végig az elnöki expozét, majd vita kezdődött, amely több órán át tartott. Végül a különböző aggályok eloszlottak és minden tekintetben egyhangú vélemény alakult ki, a paktumra vonatkozólag. Az ülés után az a meggyőződés lett úrrá, hogy a megegyezés elfogadása, illetve végrehajtása, a magyarság életbevágó érdeke.

Minden rendben van, mondja Ugron István.

Kolozsvár. Ugron István pártelnök, Gabányi Imre dr. társaságában, ma délután háromnegyed három órákor újból felkereste Tatarescu államtitkár, akától öt óra öt perckor távozott. Ugron István tudósítónknak kijelentette, hogy a paktumot még nem írta alá, mert az csak Bucurestiben fog megtörténni, miután a még függőben lévő kérdéseket még le-tárgyalják. Minden rendben van — fejezte be nyilatkozatát Ugron István.

zö felszólaló. A paktum nem szíve szerint való, — mondotta — de mérlegelve a körülményeket, helyesnek találja a megegyezés kötését. A paktumtárgyalások körül kifejtett munkálkodásért, köszönetet indítványoz az elnökségnek.

Kovács Kálmán, Havas Lázár, Fekete Nagy Béla, dr. Zágoni István, de rajtuk kívül az összes résztvevők egyhangúlag hozzájárultak ahhoz, hogy a központi vezetőségnek köszönetet szavazzanak. Végül négytagú jelölőbizottságot küldtek ki, amely holnapra összeállítja a kolozsvári választólisztát és egyúttal megszabja azokat az irányelveket, amelyeknek programmul kell szolgálniuk a Magyar Párti listára kerülő tagok számára.

Tatarescu a kormány maradását hirdeti.

Tatarescu belügyi államtitkár elutazása előtt, ma délután fogadta a sajtó képviselőit, akiknek arra a kérdésre, hogy miért jött Clujra, kieltette, hogy a prefektusokkal időközönként értekezletet szokott tartani, amelyek felölelik az aktuális kérdéseket és legfőképpen a közigazgatási reform alkalmazásából folyó ügyeket, miután a reform csak most lépett életbe és fokozatosan vihető keresztül annak alkalmazása. Természetesen nem tagadja az államtitkár, hogy a községi választások ügyében is tárgyalt a prefektusokkal. A liberális párt a községi választásokra azt az álláspontot foglalta el — mondotta az államtitkár — hogy ezek a választások kizárólag a községek, illetve megyék háztartási jellegűek vannak hivatalosan, a politikához semmi közük. A liberális párt a legkiválóbb és legmegfelelőbb egvéneket kívánja minden város és község képviselőtételébe juttatni, akik a községek háztartását, a legmegfelelőbb módon vezethetik és ellenőrizhetik. A liberális párt eme principiumából kiindulva, kérte az összes politikai pártokat és kisebbségeket, hogy karöltve válasszák meg a politikamentes községi választásokat. Sajnos, több párt, főleg a román pártok nem fogadták el

a liberálisok kinyújtott jobbát és politikai harcot indítanak a választásokon. Mi szeretjük a harcot — mondotta Tatarescu — és fel is vesszük azokkal együtt, akik mellénk állnak, azokkal szemben, akik ellenünk fordultak. Több oldalról azt a kérdést intézték hozzám: „miért fejtünk ki olyan nagy erőt, hiszen négy hét múlva ugyanis más kormány kerül uralomra. Erre csak azt válaszolhatom, hogy négy hét annyi mint négy év és én azt hiszem, hogy ebből négy év lesz. Mi felkészültünk a munkára, a melvet folytatunk, nem tréfálunk, hanem dolgozunk.

Arra a kérdésre, hogy a Magyar Párttal folytatott tárgyalásairól is nyilatkozzon, Tatarescu a következőket válaszolta:

— A Magyar Párttal már régóta folytatunk bizonyos megbeszéléseket. Ezek a tárgyalások azonban nem egy választási paktum keretében történtek, hanem általánosságban, a magyar kisebbség és a román állam érdekeinek kiegyenlítése céljából, mert választási paktumot nem lehet kötni olyan általános kérdésekről, amelyek az állam érdekeit érintik. Nem lehet licitálni ilyen kérdésekben. Arról van szó, hogy mi bizonyos meg nem oldott, hosszabb, rövidebb idő óta elintézésre váró problémákat elintézzünk. Az elmúlt négy év alatt ezekre nem volt időnk és ezeket a problémákat beszéljük most meg a Magyar Párttal. Egyúttal örvendve konstatajuk, hogy a magyarság részéről új, komoly orientáció mutatkozik a kormány és az állam felé és miután látjuk a beilleszkedést az állam kereteibe, természetesen, hogy megragadjuk az alkalmat és megegyezést létesítünk a magyarsággal. A megegyezés részleteire vonatkozólag kapcsolatba lértünk egymással, de ismétlem, ezek a tanácskozások nemcsak a választásokra vonatkoznak, hanem továbbra is haladnak. Nem a párt a párttal, hanem a nép a néppel egyezik meg egymással. A liberálisok nemcsak a Magyar Párttal, hanem az összes kisebbségekkel igyekeznek megegyezést létesíteni, a kormány programjának és principiumainak fenntartásával.

Tatarescu belügyi államtitkár ma este fél 8-kor visszatért Bucurestibe.

Közigazdasági blokk Kolozsváron.

Tegnap este hét órákor Clujon megalakult a közigazdasági blokk, amelynek tagjai a kereskedelmi kamara, a nagyiparosok szövetsége, az ipartestület, az iparos egyesület, a Sfatul Negustoresc, végül a román kereskedők és iparosok egyesülete. Az alakuló gyűlés elhatározta, hogy a kereskedők és iparosok érdekeinek megvédése szempontjából tartózkodni fognak attól, hogy különböző politikai pártok között szétforgacsolják erőiket és minden törekvésükkel azon lesznek, hogy jelöltjeiket válasszák be a községi tanácsokba.

Zsilvölgye a liberálisok mellett.

Ma délelőtt távirat érkezett Kolozsvárra a Zsilvölgyéből, hogy ott a szervezett munkásság és a liberális párt egyezményt kötöttek a közigazgatási választások idejére. Ez a megállapodás alkalmas arra, hogy rendkívüli feltűnést keltsen, mert tudvalevőleg a szociáldemokrata párt központja azt az álláspontot foglalta el, hogy a liberális párttal semmiféle körülmények között nem halad együtt a közigazgatási választá-

sokon, sőt még azt a pártot sem hajlandó támogatni, amely a liberálisokkal összeköttetésbe lép. A liberálisok hosszas tárgyalások után nagy engedelményeket tettek a zsilvölgyi munkásságnak, amely ennek fejében támogatni fogja a liberális listát. A nagy feltűnést keltő hír még megerősítésre szorul.

A sajtóbrigantik

Olyan gyorsan szaporodnak, amilyen rohamosan fejlődik a sajtó. Amióta az újság közszükségleti cikk lett, a hírlapvállalatok pedig nagy adminisztrációval rendelkező intézmények, hallatlan mértékben felnyüzsögtek körülötte azok az élősdű férgék, amelyek rászívják magukat a politikai, társadalmi és gazdasági élet testére. A sajtóbetyár egyike az emberi természetrajz legveszedelmesebb és legkártékonyabb férgének. — Minden különösebb kvalifikáció, rátermettség nélküli emberek más existenciája hiányában „lapot” alapítanak és néhány ocsmány cikkel, szerkesztői ornátusban nekiindulnak a „világot megváltani”. A világmegváltást úgy kezdik, hogy elsősorban hirdetések és előfizetések gyűjtését a még meg sem jelent lapra, amelyet aztán teljesen a maguk sekélyes és aljas egyéni érdekeik szolgálatába állítanak. Aki nem adott fel hirdetést, visszautasította az előfizetési felhívást, vagy nem köszönt előzékenyen a „szerkesztő urnak”, az hitvány gazember, aki megérdemli, hogy a „világmegváltó sajtó” átadja a közmegevetésnek. És a nyomorult sajtóbriganti a terror, a rágalom, a gyalázkodás, hizelgés, megalázkodás fegyvereivel tör minden és mindenki ellen, aki szennyes és galád érdekeinek nem áll szolgálatában.

Az aradi sajtóélet sokáig mentes volt az ilyen, mindenre kapható brigantiktól. Az utóbbi időben azonban hangossá lett Arad közléte az úgynevezett „újságíró-botrányoktól”, melyeknek szereplői kivétel nélkül a sajtó szélhámosainak hitvány sorából kerültek ki. Gyamus existenciájuk alakok keresik fel a város tekintélyesebb polgárait, akiket különböző hamis jogcímek alatt pumpolnak, zsarolnak. Hol megjelentető könyvtűkre gyűjtnek előfizetőket (mondanunk sem kell, hogy a könyv sohasem jelenik meg), hol pedig folyóiratokra szedik fel egész évre az előfizetési díjakat és az első szám után a folyóirat megszűnik. Olyan is akad e sajtóhiénák között, aki valamelyik hetilap igazolványával egy nemlétező sajtóalapra gyűjt és bevezeti az u. n. „luxusabonament”-et, amely abból áll, hogy 10 példányra fizetett elő egy lapból.

Ilyen és ezekhez hasonló gazemberek veszélyeztetik a tisztességes aradi sajtó komolyságát, megbízhatóságát s kompromittálják azt a presztizst, amelyet a becsülettel, tehetséggel dolgozó újságírók a közönség érdekében vívott kulturharcban kiverekedtek maguknak és szigorú morális alapon álló testületüknek. A nagyközönség és az újságírók közös érdeke, hogy a becsületes, békés munkát kompromittáló himpellek lehetetlenné váljanak és az aradi sajtódzsungel végre megtisztuljon a sajtóbrigantiktól.

Visszahelyezték az aradi piacot

A város vezetősége a piacot a régi helyére, a baromfi-vásárt pedig a Thököly-térre helyezte.

(Saját tudósítónktól.) Ma ült össze a választott községtanácsot helyettesítő állandó bizottság, amely ezuttal Arad közgazdasági életének egyik igen fontos kérdésével foglalkozott: a piac áthelyezésével. Részletesen beszámoltunk az aradi kereskedők, a fogyasztóközönség és a termelők akciójáról s az azt követőleg beadott memorandumról, amelyben nyomós érvek sorakoztak fel a piac áthelyezése érdekében. A város vezetősége behatóan tanulmányozta a kérdést és maga is úgy találta, hogy Arad főtéri kereskedelmére szinte existenciális fontosságú az, hogy a piacot visszahelyezzék oda, ahol évtizedeken keresztül háborítatlanul állott; a Szabadság-térre. E kérelemnek a dolgában az állandó bizottság dr. Robu János főpolgármester elnökelete alatt ma ülést tartott és rövid tanácskozás után kimondotta, hogy az aradi piacot február 16-tól áthelyezi a Szabadság-térre. A

határozat értelmében a piac — a hus, kenyér, nagybani burgonya-árusítás és baromfi piac kivételével — már február 16-án, azaz kedden reggel a Szabadság-téren lesz. A hus, kenyér, nagybani burgonya és baromfi piacot pedig az Attila-térről a Catedralei (Thököly) térre helyezik át s ezzel kártalanítják a Thököly-tér kereskedőit is a piac áthelyezése miatt. A bizottság határozatát még a mai nap folyamán kifüggesztették a városháza kapualjában, hogy mindenki tudomást szerezzen róla s beadhassa az esetleges kifogásait. A beérkezett felebbeszékeket a miniszteriumba küldik, azonban a piac áthelyezése minden felebbeszékre való tekintet nélkül birtokon kívül megtörténik. A határozat híre általános megnyugvást keltett az érdekeltek körében, mert mindenki egyformán óhajtott a piacnak régi és sokkal megfelelőbb helyére való áthelyezését.

Nemasággal tüntetnek a frankbotrány fővadászt

A franciák kutató kérdéseire hallgatás a válasz. — Megfeneklik a pótnyomozás. — A cári bankjegynyomda volt igazgatója hamisította a frankokat.

(Budapest, február 3.) A frankhamisítás ügyének likvidálása a bizonyítás kiegészítése következtében ismét halasztást szenvedett. Dr. Sztrache Gusztáv jelentette ki a hírlapíróknak, hogy a főtárgyalást előreláthatólag csak március 15-én kezdhetik meg, mert bizonyosnak látszik, hogy a vádlottak legnagyobb része kifogással fog élni a vádirat ellen. A vádlottak eddigi magatartása azonban, miután több, a franciák által lényegesnek minősített pontról hallgatnak és az értelmiszereket illetően megtagadják a választ, nem nyújt sok valószínűséget arra, hogy az új pótnyomozás különösebb eredményeket tudjon produkálni. Ha a franciáknak sikerülne a titokzatos Schultze kitért kinyomozni, akkor megkaphatják a választ a bűnyegnek arra a részleteire vonatkozóan is, a melyekre a franciák a pótnyomozás során leginkább kívánnak világosságot deríteni. A franciák főleg azért forszírozzák a bizonyítás kiegészítését, mert biztos tudomásuk van arról, hogy Windischgraetz herceg több száz millió koronáért megvásárolta egy német mérnök különleges papírgyártási szabadalmát, amely annyira egyszerű, hogy igen kis eszközökkel, bármilyen szűk helyen is nagyszerű bankjegygyártáshoz alkalmas hártypapírt lehet készíteni.

A titokzatos Schultze.

A franciák azt állítják, hogy az a Schultze nevű ember volt a herceg tanácsadója a hamisítás ügyében, aki még a háború alatt is Szentpéterváron a cári bankjegynyomda igazgatója volt. Schultze a kommun kitérése után menekült Berlinbe és eddig még ismeretlen módon került a herceggel összeköttetésbe. Schultzenak azután Gerő László mérnök-tanácsos lett a legjobb tanítványa, aki

csakhamar tulszárnyalta tudás dolgában mesterét is. Gerő hajszálpontosságú rajzokat tudott készíteni és a technikai kérdéseket is úgy elsajátította, hogy rövid időn belül talán bármely jó valutájú állam pénzét is kitűnően tudta volna hamisítani.

A franciák szerint Schultze egy lezüllött ember, akinek nem volt más célja, hogy rábeszélje a könnyen befolyásolható herceget arra a kalandra azért, hogy őt bűntársává tegye és állandóan zsarolhassa. A franciák szerint a frankhamisítás csak akkor lépett a kivétel stádiumába, amikor dr. Nádosy Imre országos főkapitány hozzáadta ehhez a dologhoz kétségtelenül nagy és imponáló tekintélyét. Nádosy nemcsak résztvett a műhelyi munkálatokban, hanem megszerezte a terjesztők részére a külföldi hamis utleveleket és vizumokat.

Keresik az értelmi szerzőt.

Jankovich Arisztid naplójában számos eddig ismeretlen s új név szerepel s az ügyesség most megkeresi a rendőrséget, hallgassa ki a naplóban szereplő embereket. Ugyancsak a pótnyomozásnak kell megállapítani azt, hogy a herceg tényleg tízmilliót költött-e a frankhamisításra, amint állítja és bizonyítani igyekszik. Kézenfekvő a feltevés, hogy különböző technikai műszerek, gépek és a papírszabdalom körül igen jelentős összeggel becsapták a herceget. A vádirat szerint is Windischgraetz elfogadhatóan mutatta ki, hogy huszmillió adósságának felét a pénzhamisításra költötte el. Most kutatják, hogy hová lett nyolcmillió, mert csak kétmilliódba került a gép és a papír. A franciák főképpen arra kíváncsiak, hogy ki az ügy értelmi szerzője, mert azt gyanítják, hogy nemcsak a papír, a gép és a technikai rész

intézése, hanem az ötlet is németektől származik.

A pótnyomozás kihallgatottjai.

A pótnyomozás során ma a rendőrség kihallgatta Baross Gábor postatakarékpenztári vezérigazgatót, Elischer János, Héder János és Horváth Lóránt bankárokat is. Kihallgatásuk során egy tolmács kíséretében Doucet francia rendőrtiszt is jelen volt és Doucet kérdéseket intézett a kihallgatottakhoz. A parlamenti bizottság ma tíz percen át dr. Vass József helyettes miniszterelnököt hallgatta ki főképpen arra vonatkozóan, hogy december elsejétől 17-ig, amikor Bethlent helyettesítette, szerzett-e értesülést a báró Perényi Zsigmondhoz intézett levélről és Nádosy tett-e jelentést neki arra vonatkozóan, hogy a Nemzeti Szövetségben az állítólagos hamis frankosok ügyében lefolytatott kutatás milyen eredménnyel végződött.

Rámás csizma

a párisi Grand Hotelben.

Az új párisi divathóbort:

(Páris, február 3.) Nagy szenzációja van az idén a téli Párisnak. Igazi szenzáció, elvitathatatlanul nagy esemény — mert még utánaforodnak, megnézik, megnézik. A csizma. Bevomult, megérkezett az a bizonyos rámás csizma, csikorog, muzsikál, csak éppen még sarkantyú nincs rajta. Talán mondanom is felesleges, hogy nem a férfiak viselik, hanem — a nők. Mistinguett kisasszony, az ötven éves örökifjú isteni diva, hozta Londonból az első pár csizmát, mielőtt azonban felhuzta volna, a rue de la Paix egyik híres cipőüzletének kirakatába közszemlére tette. A csizma vattával bélelt dobozban állott a kirakatban és természetesen feltűntetve rajta az is, hogy ez a remekmű Mistinguett kisasszonyé. Autók százai hordták Páris hölgyeit a rue de la Paix cipőüzletébe, hogy hódolattal járuljanak a lábtyű-művészet e tökéletes alkotása elé, mely hivatva lézen hirdetni, hogy a női divat pathologikus tüneteiben nincsen határ, nincsen megállás.

A csizma megérkezett — és győzött. A vékony, karcos párisi lábakat elnyelte a csizma szára. Zöld, piros, kék, sárga, fekete csizma. Mert az új divat kódexe szerint, ügyelni kell arra, hogy a ruha milyen színű és a ruha színével harmóniában kell lennie a csizma színének. A csizmát különben csak nappal szabad hordani. A Grand Hotel halljában — déjeuner-nél lehet, sőt — kell is, mert hiszen azért divat. Figyelni kell azonban arra is, hogy a csizma szára a térdén alul, körülbelül egy arasznyival lejjebb — végződjék. Szóval olyan csizmáról van szó, amilyent a jegyzősegéd hord a bricsesz-nadrághoz, a sörtés vadászkalaphoz, a bőrkabáthoz és a lovaglópálcához. A nő térdének föltétlenül ki kell látsania a csizmaszárból, mert különben senki sem tudná, hogy a párisi nő nem kapcát hord a csizmához, hanem selyemharisnyát.

A csizmakreálók különben azt mondják, hogy ez a divat még — fejlődni fog. A csizmaszár hosszabbodása van kilátásba helyezve, amikor is a párisi nő csizma az

evolúció eme csúcspontján teljesen azonos lesz a néhai orosz garda-tisztek comb közepéig érő csizmáival. Ahogyan azonban a csizmaszár hosszabbodni fog, ugyanolyan mértékben rövidül majd a szoknya. En is, de szeretve tisztelt francia felebarátain is, türelmetlenül várjuk a csizmadívai fejlődését és csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy mi lesz majd a szoknyával, amikor a csizmaszár nem lehet tovább hosszabbítani. Sohasem hittük, hogy még ilyen problémák is gondot okoznak nekünk — férfiaknak. Mert a nőknek — a párisi nőknek — aligha. Ők meg fogják oldani, reméljük, a férfivilág őszinte nagy öröme. (Sz).

SZÍNHÁZI MŰVÉSZET

Sirota Leó aradi hangversenye

Régen nem látott zsufolt nézőtér előtt hangversenyezett tegnap este **Sirota Leo**, ez a minden tekintetben tényleg kiváló lengyel zongoraművész. Az aradi kulturpalota nagytermét telerakták pótszékkel és minden elfoglalható állóhely is gazdára talált. Sirotát a múlt esztendőben ismerte meg Arad közönsége és akkor megismételt koncertje után érthető is volt a nagy érdeklődés. Ezúttal azonban műsorának összeválogatása nem volt szerencsés, mert bár most is hatalmas siker jellemezte Sirotát, mégis fárasztó és néha unalmas is volt. Brillians technika, nagyszerű dinamikai erő és érzésként gazdagság jellemzik Sirotát játékát, aki különösen a színek és hangulatok tolmácsolásával bizonyult felülmúlhatatlannak. Bach kromatikus fantáziája és fugája még nem hozták meg azt a lelkesedést, amelyet különben a művész játéka megérdemelt. Mozart—Busoni Gigue-je, boleroja s variációi már hatásosabbak voltak, Liszt „Fantasia quasi sonata”-ja pedig frenetikus sikert hoztak a művész számára. Chopin mind a huszonegy preliúdja fárasztó, bár dallamosan, finoman és érzékeltben gazdagon adta őket a művész. A legszebb Mussorgsky „Képek egy kiállításból” című művének interpretálása volt, mely nemcsak a mű szépségeivel hatott, hanem azokkal a finom műanszirozásokkal is, amelyek tényleg megérzékeltek a mű tiz képét. A koncert befejezésével a közönség nem távozott el mindaddig, amíg a művész még néhány ráadást nem adott. (b. i.)

* **Andreescu**nak, a legkiválóbb baritonisták egyikének lesz egyetlen koncertje szombaton este, amelyen közreműködik R. Hegedüs Béby is, aki értékes és szép fejlődésen ment keresztül a legutóbbi időkben. A nagyszerűen összeállított műsor minden száma igaz gyönyörűséget fog szerezni Arad műértő közönségének. Andreescu a legsúlyosabb és legszebb baritonáriákat vette fel műsorába, R. Hegedüs Béby pedig izelítőt ad abból, amit Steiner Ferencnél, a világ legkiválóbb énekpedagógusánál tanult. Az estélyen közreműködik dr. Szelle Károly is, akinek művészetét Arad közönsége már megtanulta értékelni. Jegyek a Libreria Diecezanánál és Oláh könyvkereskedésében.

„Friedeck gróf és grófné“.

A frank-ügygel kapcsolatban emlegetett Carton de Wiart grófné és Albrecht főherceg. — Mikor tisztázák már a frankhamisítás bécsi szárait?

(Bécs, február 4.) Bécsi szerkesztőségünkől. Amíg a bécsi rendőrség teljesen passzív magatartást tanúsít, addig bécsi szerkesztőségünk már hetek óta gyek szük világosságot deríteni a frankhamisítás kétségkívül létező bécsi száaira. Megszólaltatta Wolff Gusztáv ezredest, az ismert legitimista vezért, aki nyíltan vádat emelt Schager Albin báró és Teufel Oszkár, az októberi budapesti fájvédő konferencia osztrák résztvevői ellen. Természetesen nem lehet tudni, hogy Wolff vádja megfélel-e a valóság, de meg kell állapítani, hogy sem a bécsi sem a budapesti rendőrség részéről nem történt eddig semmiféle és így Wolff ezredest többször is megismételt vádja még mindig tisztázatlan. De itt van egy másik momentum: Madame Carton de Wiart és Windischgraetz Lajos herceg összekötése. A bécsi rendőrség ezt sem tisztázta, azonban most már párisi és ezeknek nyomán bécsi lapok is igyekeznek fényt deríteni Carton de Wiart asszony rejtélyes személyére. Azt már megirtuk róla, hogy soproni származású és azelőtt Fugger grófnőnek hívták. Néhány év előtt férjhez ment egy angol tiszthoz, azonban később elvált tőle. Azóta Bécsben él, ahol az I. kerületben, Kohlmarkt 9 alatt lakik.

Most, hogy néhány bécsi lap is foglalkozik Carton de Wiart asszony személyével, a grófnő néhány lapban nyilatkozatot tett közzé, amely szerint a róla szóló híreket rágalomnak minősíti. Az egyik bécsi estílap azonban nem elégszik meg ezzel az elintézésel, hanem megírta, hogy Carton de

Wiart asszony Albrecht főherceg bizalmasa volt. Néhány hét előtt Albrecht és Carton de Wiart asszony Salzburgban találkoztak, a hol megbeszéléseket folytattak a kor monarchistákkal. Albrecht főherceg és a szép grófnő, írja továbbá a lap, ugyanabban a szállodában szálltak meg és Friedeck gróf és grófné néven, vagyis házaspárként szerepeltek. (A Friedeck-név nem véletlen, hanem Frigyes főherceg, Albrecht főherceg apjának egyik kastélyát hívják így.)

Abban az időben, amikor Jankovich ezredest Hágában tartózkodott, Carton de Wiart asszony Londonban időzött. Diplomáciai utlevéllel utazott és ezért podgyászát nem vizsgálták meg. Megállapítást nyert az is, hogy Carton de Wiart asszony több ízben volt vendége Sárospatakon Windischgraetz Lajos hercegnek, aki a grófnő látogatásait mindig viszonzotta. Így az elmúlt évben, október 25-én és november 20-án folytatott a herceg utoljára tárgyalásokat Bécsben Carton de Wiart grófnővel. A grófnő gyakran utazott Budapestre is és mindig a Szent Gellért-szállodában szállt meg.

Midőn először került szóba neve Windischgraetz herceggel kapcsolatban Carton de Wiart asszony eltűnt Bécsből s állítólag Bajorországban tartózkodik. Az említett bécsi estílap szerint Bécsben is igen sok hamis frankot helyeztek el eddig tisztázatlan módokon. A lap azt követeli, hogy a bécsi rendőrség nyomozza ki végre Carton de Wiart asszony szerenét.

* **Az aradi színház heti műsora.** Csütörtökön: Szókimondó asszonyság. (Blaha Luiza-emlékünnepegy harmadik estje.) Pénteken: Orlow. (Operettpremier.) Szombaton: Orlow. Vasárnap délután 3 órakor: Faluroszsa; 6 órakor: Szókimondó asszonyság; 9 órakor: Orlow.

* **Az Orlow**, a legutóbbi idők legnagyobb operettsikere kerül bemutatásra pénteken és szombaton az aradi színházban. Két egyenlő értékű premier lesz a pénteki és a szombati előadás, mert pénteken Horváth Mici alakítja Nadját és Szücs Laci a bonviván-szerepet, szombaton Betegh Réby játsza a primadonnaszerepet, — aki ezt már tizennyolcszor játszotta óriási sikerrel Timisoarán, — s a bonviván szerep Fratta Géának, az aradi színház nagyszerű új bonvivániának kezében van. Dolly szerepe Zilahy Irénnek hoz új és értékes sikert. A színház igazgatósága azért játszatja két szereposztásban az újdonságot, mert bizonyos, hogy legalább ötven előadást fog elérni és a szereplők belefáradnának az ensuited előadásokba. A gyönyörű muzsikát a színház kiegészített zenekara Csányi Mátyás vezényletével játsza, de szerepel a darabban egy külön erre a célra szervezett jazz-band zenekar is. A darabban 12 görli és tizennyolc tagu balletkar is szerepel s most mutatkozik be az új férfikórus. A kilenc felvonás ravogóan új díszletei már készen várják a pénteki és szombati premiert s az első három előadásra

már csak néhány jegy kapható. A jazz-band zenekarban szerepelnek: banjo, xaxofon és a Bécsben gyártott két huroc hegedűkürt is. A görliök negyvennyolc változatu toalettben jelennek meg, míg Nadja személyestői kilenc új toalettel valóságos divatrevüt csinálnak.

* **Kiss Mariska** — Szókimondó asszonyság. A magyar nemzet csalogánya örök álmokra hunyta le szemét s az árván hagyott magyarság most mindenütt tisztelettel áldoz emlékének. Az aradi színtársulat immár a harmadik emlékünnepegyre készül s erre az alkalomra azt a darabot tűzte műsorra, amelyet Blaha Lujza vitt először sikerre magyar színpadon. Sardou nagyhatású „Szókimondó asszonyság”-ának felelevenítése szerencsés ötletnek nevezhető, mert az aradi színtársulatnak mai összetételében módiában áll a híres francia darab minden szépségét kihozni. A címszereplő L. Kiss Mariska ma Erdélyben talán egyetlen hívatott megszemélyesítője a mosonóból tábornoknéig előlépett „Madame Sans Gene”-nek. Az ő egyénisége a megtettesült szókimondó asszonyság, igazi pezsgő temperamentummal és annyi közvetlen, lebilineselő bájjal, ami csak a kivételes tehetségeknek adatott meg. De elsőrangú kezekbe jutottak a többi egytől-egyig hálás szerepek is és ha még megemlítjük, hogy az igazgatóság gondosan rendezésben készíti elő ezt a reprizt, a csütörtöki este az idej

színházi szezon egyik legsikerültebb eseményének ígérkezik.

A polgári Jótékony egyesület közgyűlése.

Tegnap tartotta Müller József elnöke mellett az aradi Polgári Jótékony Férfi-egylet rendes évi közgyűlését, amely az egylet elmúlt évi tevékenységéről számolt be. A pénztári jelentés szerint az egyletnek az elmúlt esztendőben 110.000 lej bevétele volt, ebből az összegből 90.000 lejt a beutalt kilenc tag ellátására fordították, míg az egylet maj pénztárállománya 59.000 lej. A közgyűlés alkalmával a vezetőség bejelentette, hogy az egyleten belül temetkezési csoportot létesít, a segélyek megállapítása a tagok emelkedő számától és a befizetésektől függ ugyan, de az a szándék, hogy az egylet tagjainak halálesetére legalább tízezer lej temetkezési gyorssegélyt folyósíthasson. Napirenden kívül egy igen érdekes indítvány felett szavazott a közgyűlés. Az egylet két-három tagja ugyanis kérte a közgyűlést, járuljon hozzá ahhoz az indítványhoz, hogy a Polgári Jótékony Férfi-egylet formailag alakuljon át s az „Iparos Othon” nevet vegye fel, miután az egyletnek amugy is 330 iparos és csak 55 polgári tagja van. Az indítvány élénk vitára adott alkalmat. Különösen Steigerwald Alajos, az Ipartestület elnöke volt az indítvány ellen, aki kijelentette, hogy a 96 éve fenálló egyletnek kisajátítására nincs szüksége. Arad iparostársadalmának s kérte a névcsere indítványának elvetését, amelyet a közgyűlés teljesített is. A közgyűlés egyébként megbízta Herrling Gyula főmérnököt, hogy az egylet Str. Vladimirescu (Dobó-uccai) telkeinek parcellázásáról tervezetet készítsen.

Az előkelő világ

Épp úgy mint a középosztály, évtizedek óta használja arcának és kezeinek biztos eredményű és tökéletes sikerhez vezető ápolására a

DIANA krém
DIANA szappant
DIANA pulvert

— **Vakmerő betörők garázdalkodása.** Fischer Sámuel aradi kereskedő feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik szombaton este vakmerő módon fosztották ki leányának a Heim Domokos-ucca 2. szám alatti lakásában levő szobáját, ahonnan minden értékes holmit, terítőket és fehérneműt elvittek. A betörők este nyolc órakor osontak be a leányszobába, amikor a család közvetlenül a másik szobában vacsorázott s igen érdekes, hogy abban a hiszemben, hogy a kereskedő leánya tartózkodik a szobában, a betörők által okozott neszre senki sem ügyelt. A nyomozást bevezették.

Blaha Lujza.

Irta és az aradi színház Blaha Lujza emlékműpélyén elmondotta VAS GUSZTÁV.

Csodálatosan nagy, gondterjes életünk minden fájdalmának enyhülést adó vigasztalója az a drága érzés, mely összehozta Önöket e percben, mely a kegyelet legtisztább rózsáit lopta oda leánykánk arcára, tette könnyektől ragyogóvá anyáink szeméit s készleti hódolatra apáinkat: s fiainkat, amikor mindannyian meghajtják fejüket a magyar dal nagyhalottjának, Blaha Lujzának emléke előtt. Ez a mindannyiunkat egygyé forrasztó érzés, szívünknek és lelkünknek ez a drága kincs az, mely az élet megküzdéséhez erőt, ináinknak tartalmat ad, mely nem engedi elcsüggedni a legnehezebb órákban sem a magyart.

Aldott legyen az emléked Te drága nagyasszonyunk, hogy ezt az egymásra találásunkat kiváltottad belőlünk. Az életedet addad érte s mi cserébe remegő ajkunkról a hála szavát küldjük Feléd, oda, ahová estvéli harangszónál innára kulcsolt kézzel esedezünk a meghallgattatásért. És Te onnan fentről, a megdicsőültek fényes országából, boldogan, derűsen nézel le e percben. Tekinteted végig fut az arcokon s látod, hogy azok között, akik itt egybegyűltenek, alig egy-egy fehér hajú nagyanyót vagy hódolódot látod, akik még hallott Tégedet, aki ajkaidról csatogva hallotta a dalt, a többi mind csak az ő meséiből, emlékeiből ismer Téged. A gyermekek és az unokák azok, akik szívükben neved varázsával ma itt egybegyűltenek, hogy emlékednek adjanak illő tiszteletet s Te ebből a megnyilatkozásból kapod meg életed legszebb jutalmát. Látni, érezni fogod, ki voltál nekünk, hogy szerettünk és fogunk szeretni Téged, hogy maradandóbb emléket hagytál magad után a történelem nagyjainál.

Gondoltál-e arra, amikor neki indultál az életnek, hogy ide fogsz eljutni, hogy azt a kincset, amivel a bölcs Teremtő áldott meg, ily értékévé fogod átváltani. Hitted-e azt valaha, amikor dalra nyitottad ajkaidat, hogy a késő unokák szívébe így vésődik bele a Te nagyságod iránti tisztelet. Ugy-e nem. Hisz' ahogy elindultál, ahogy végigjártszottad a számodra megírt életem, ahogy alkonyatkor visszavissza vezetted az emlékezést a múlt idők nagy napjaira s élénk tártad ragyogásodnak egy-egy színfoltját, magad voltál az öntudatlan eszköze az elhivatottságnak, minden szavaddal, hogy Benned a magyar dal génusza testessült meg, eszköze vagy a sorsnak, a magyar érzés, dal és költészet istennőjének. Jönnöd kellett, mert abban az időben amikor Te születted s amikor megérett az ajkad, a legnagyobb szükség volt magyar hazádnak a vigasztaló szóra. A sors atyádat a szabadságharc napjaiban a hazáját védő honvédek sorába állította, s a nagy tragédia után meg kellett kezdenetek hazátokért a szenvedést, megízlelni a legnehezebb kenyeret, a színeset kenyérét. — Refádl Lujza neved helyett — Köles Lujza volt a színpadi neved, a mit alighogy bimbóba fejlődött, a nevedről Blaha Lujza nevé-

vel cseréltél fel, s ezzel a névvel indultál neki ragyogó fiatalágodban a magyar népszínmű szolgálatának akkor, amikor szülőházad a legnehezebb politikai harcokat vívta életéért s a mindeneget vigasztaló, lelkesítő magyar szóra, dalra oktató művészetteddel ezt a nevet irad be feledhetetlenül korod gyermekeinek és unokáinak emlékezetébe.

Életedről történelmi visszapillantást adni egyet jelentene nagyságod érintésével. Neved kiejtésével elnondunk mindant, ami életed szépségeiből sugárzik felénk s e percben, amikor összehozott bennünket a Te nevednek varázsa, illobben, szebben nem fejezhetjük ki az irad való hódulatunkat, mindha halkán, csendben, mintha

Elsöpörjük a sajtókalózokat.

Mindenkinek pusztulnia kell, aki a becsületes ujságírás palástja alatt zsarol, garázdálkodik. — Meg kell tisztítani az aradi sajtó-dzsungelt. — Az aradi szervezett ujságírók összessége harcot indít az ujságírás tisztességéért.

(Saját tudósítónktól.) A dolgozó ujságíró éjjel-nappal ott görnyed a poros szerkesztőségi asztalok fölött, hónapos szobák szegényes homályában és agyának, idegeinek, munkaerejének megiszitásával rója a betűket, amelyekből a Ma történetének hü, élénk és ragyogó tükré alakul ki. Lót-út, tárgyal, kutat, robotol — azalatt pedig jólöltözött, aktatás-kás „urak“ járják be a bankokat, vállalatokat, kereskedőket:

— X. Y. hírlapíró vagyok, a Revolver szerkesztője.

És ellenállhatatlan sodrással folyik ajkukról a szó. Elmondják, hogy a sivár gazdasági helyzetet kizárólag csak úgy lehet segíteni, ha az igazgató ur előfizet az ő lapjára, mely ugyan még nem jelent meg, de nem is fog soha megjelenni. Erélyesen összevont szemöldökkel hipnotizálják az áldozatot és ember legyen, aki a biztos fellépésű, jósvádájú fickók karmaiból hirdetés, előfizetés, pausalé, kommuniké, vagy más hasonló irodalmi műfaj leadása nélkül szabadulni tud.

Szélmáhosok százai lepik el a „piacot“, akik valamennyien „ujságíró, szerkesztő, munkatárs“ kiáltással bonyolítják le a legképtelenebb, legpiszkosabb üzleteiket. Kétes egzisztenciák soha, vagy csak egyetlen-egyszer megjelenő hetilapokat, vagy folyóiratokat grüindolnak, közgazdasági kompassokat terveznek, belemásznak a félnélküli természetű emberek családi életébe, legtitkosabb üzleti ügyeibe és az agyát, szívét, tehetségét hivatásának és a köznek áldozó ujságíró maszkjában zsarolnak, csalnak, fenyegetőznek, koldulnak, mindezt pedig a becsületes ujságírás presztízsének és tekintélyének védelme alatt, annak kihasználásával.

És a közönség, amely százféle gondja-baja mellett nem ér rá dicsztingválni, az aljas kis szélmáhosok és notorius álhírlapírók garázdálkodásait, működésük nyomán kipattanó botrányokat — kényelmesen és könnyelműen — az ujságírók, a kultura dolgozó, tiszties munkásainak rovására írja. Az Erdélyi és Bánsági Népkisebbségi Ujságírószervezet aradi csoportja megelégedve ezt a kari tekintélyt

magunknak mondanók, elrebegjük a nevedet: Blaha Lujza. Mi csak azért jöttünk ide, hogy Te onnan fentről együtt lássál bennünket, az éretted való rajongásunk szent áhitatában, hogy lássad, mennyire gazdag termést hagytál idelemm a földön, nem veszett ki még az emberekből a tisztelet és a hála az ő igazi nagyjaival szemben. Köszönjük Neked drága dalos csalóganunk a dalt, amelyre megtanítottál, az érzést, melyet egy nemzet gyermekeiből kiváltottál. Egy hosszú élet nehéz küzdelmei után tértél pihenni Nagyasszonyunk. Ha nyújthat Neked jutalmat éretted a mi hálnak, az emlékezésünk, úgy akkor ott, ahova eljutott a lelked, nem lehet Náladnál gazdagabb senkiséim.

kedjenek. A szervezet vezetősége ezzel módot keres, hogy a nagyközönséget az álhírlapírók garázdálkodásaitól s zsarolásaitól megóvja.

Aradi, 1926. február 3.

'Az Erdélyi és Bánsági Kisebbségi Ujságíró Szervezet aradi csoportjának elnöksége.

Most aztán a közönségen a sor, hogy segítségére jöjjön a becsületes, tisztességes, dolgozó ujságíróknak, hogy így együttes erővel rendet, tisztaságot teremthessünk az ujságírás terén és kemény akarattal letiporjuk a sajtóbrigantikat. Először ezek, akik kegyetlen vampirokként szipolyozzák a társadalmat, össze kell tehát fognunk, hogy egyszer és mindenkorra véget vessünk ennek a minden becsületes ujságírók egészségét sajtókalózokéknak. Vissza kell szerezni az aradi ujságírás régi — ma nagyon megtépzott — tekintélyét.

Döntő-bíróság ítélt Aradmegye felett.

A határmenti megyék vagyoni likvidálása a befejezéshez közeledik.

(Saját tudósítónktól.) A határmenti községek vagyoni likvidálása, amely közel egy esztendeje folyik, vége felé közeledik. A bizottság román és magyar tagjai jelenleg Nagyváradon időznek, hogy a kisebbjelentőségű ügyeket intézzék el véglegesen. Ennek befejezése után a román—magyar döntőbíróság kezdi meg működését, amely azokban a kérdésekben dönt, amelyekben a tárgyaló felek semmiképpen sem tudtak megegyezni. Hodor Viktor, a román bizottság elnöke ezeket mondotta a bizottság eddigi munkájáról:

— Szatmármegye összes községeinek a vagyoni likvidálást, ugyanígy Bihar megyéét, kivéve még Nagyszalontát. Rendeztük Aradmegye viszonyát a magyar Csanád- és Aradmegyékhez, Temes megye viszonyát Csanád megyéhez. Hátra van Aradmegye viszonyának rendezése Békésmegyéhez. Nagyszalonta vagyona körülbelül 200 millió, ebből 92 és fél százalékot Románia, 7 és fél százalékot Magyarország kap. Ha a tárgyalások befejeződnek, megcsináljuk a mérleget. A kormány az egyes községeknek kiutalja azt az összeget, melyet a likvidációs bizottság megállapít, azonban azzal a kormány hozzájárulása nélkül nem rendelkezhetnek. A vagyoni elosztás Aradmegyére vonatkozó része így szól: Románia 92 százalékot, Magyarország nyolc százalékot kap. Nincsen még megegyezés Aradmegye hat igen gazdag községére vonatkozólag. Ha a román—magyar döntőbíróság nem tud megegyezni, a svájci belügyminiszterium elé kerülnek a vitás pontok s annak döntése aztán jogerős lesz.

— Nagy tüzkatasztrófa Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A Calea Grivitein levő Cionca drogériában tegnap este tűz ütött ki, amely az emeleten lévő hatalmas raktárt teljesen elhamvasztotta. A tüzet éjjel két óra után sikerült lokalizálni. A kár negyvenhat millió lej.

egyre mélyebben aláásó helyzetet, elhatározta, hogy erélyesen és kíméletlenül rendet terem az elvadult aradi sajtó-dzsungelben. A csoport vezetősége a dolgozó ujságírók presztízsét kívánja megvédeni akkor, amikor kemény kézzel igyekszik megtisztítani az aradi sajtóéletet az oda betolakodott szélmáhosoktól és álhírlapíróktól. A „magytakarítás“ első etappjaként közöljük a szervezett ujságírók aradi csoportjának alábbi nyilatkozatát:

NYILATKOZAT.

Az Erdélyi és Bánsági Kisebbségi Ujságírók Szervezetének aradi csoportja kötelességének tartja megállapítani, hogy Bihari Tibor nem ujságíró, az ujságírószervezetnek soha nem volt s ma sem tagja, tehát álhírlapíró. Irtani működésével az ujságírói kar tisztességét és becsületét mélyen és súlyosan megsértette. Az ujságírók összessége a vele és lapjával kapcsolatos botrányokat megbélyegzi és a legteljesebb mértékben elítéli. Ezért az aradi ujságíró-szervezet vezetősége a legszigorúbban megtiltja tagjainak, hogy Bihari Tiborral társadalmilag érintkezzenek, aminek természetes folyamánya, hogy a szervezet tagjai az ő lapjában nem dolgozhatnak.

Ezzel kapcsolatosan a szervezet felhívja a nagyközönség figyelmét arra, hogy Aradon az álhírlapírók száma megnövekedett és figyelmezteti a közönséget, hogy a szervezett ujságírók hatóságilag láttamozott, arcképes szervezeti igazolványokkal vannak ellátva. Egyben arra kéri a nagyközönséget, hogy amennyiben bárki ujságírói mivoltára hivatkozva, meg nem engedett eszközöket venne igénybe, főleg zsarolási célból, az ilyen eseteket a szervezet elnökségének (dr. Krenner Miklós Erdélyi Hírlap, vagy Rémy József Aradi Közöny címén) azonnal bejelenteni szives-

Értesítés! MONITORUL OFICIAL BUCURESTI HIVATALOS LAPBAN közgyűlési meghívók, mérlegek és mindenféle közlemények, valamint a BULETINUL JUSTITIEI CLUII HIVATALOS LAPBAN árverési és egyéb közlemények **TERMINUSRA VALÓ MEGJELEN TETÉSÉT GARANCIA MELLETT VALLALJA** a **Rudolf Mosse r.-t. aradi fiókja, Bulv. Reg. Maria 10. Megyeházával szemben. — Telefon 132. szám.**

HIREK

Az árvizkárosultakért.

A gyűjtés, amelyet az Aradi Közlöny indított az árvizkárosultak javára, vége felé jár. Az Aradi Közlöny volt az első lap, amely felemelte szavát, s messzeható hangon hívta fel figyelmét azoknak, akiket megkímélt ez a csapás, akiknek nem kellett szent karácsony éjszakáin kontalanul futni a zugó pusztító ár elől, akiket nem tett tönkre ez a fekete karácsony: hogy segíteni kell a szerencsétleneken. Adjon, akinek Isten adott — volt a jelszó s lassankint gyűltek a lejek, amelynek célja a szerencsétlenek könnyeinek letörlése volt. Legutóbbi gyűjtésünk 138.351 lej 50 banit volt s ma újabb adomány futott be hozzánk. Varga N. András 1000 lejt juttatott hozzánk az árvizkárosultak javára. Ezzel összegyűjtésünk 139 ezer 351 lej 50 banira emelkedett. Az Aradi Közlöny a gyűjtés kezdetén ellenőrző és szétosztó bizottságot szervezett meg, amelynek tagjai dr. Robu János főpolgármester elnöklésével Lázár Ágoston dr. alispán, Barabás Béla dr., Vásárhelyi Janka, Zima Tibor, Fejér Gábor, Miron Justín dr., Weissenburger Nándor, Tenner László, Lutai Kornél dr., Balaceanu, Vörös László dr. és Stauher József. A bizottság tagjai dr. Robu János főpolgármester meghívására pénteken délután 6 órakor a városháza tanácstermében értekezletre jönnek össze, hogy az összegyűjtött pénzösszeg hova fordítása felől tanácskozzanak.

— **Megválasztották a szenátus új elnökét.** Bucurestiből jelentik: A szenátus mai ülésén a liberális párt 150 szavazatával Nicolaescut választották meg Pherekvde utódjául. Az ellenzék tartózkodott a szavazástól.

— **Tóth volt repülőkapitány megrendítő halála.** Tragikus körülmények között hunyt el harmincöt éves korában az elmúlt éjjel Tóth Ferenc volt repülőkapitány, az általánosan ismert és közszeretetten álló szimpatikus aradi vállalkozó, aki mindössze néhány nap óta panaszkodott gyomorhártya-makról, de betegségének s maga tulajdonított legkevesebbet. Tegnap estére azonban komplikációk álltak be s a halál közvetlen okát hélihidés okozta, ami nikotinmérgezés következtében lépett fel, úgy, hogy a szerencsétlen emberen már nem lehetett segíteni. Tóth Ferenc a háború alatt mint aktív tüzérsízt került Aradra és a repülőtelegen kapott beosztást. Az impérium átvétele után felvettette magát a román hadseregbe, ahol kapitányi rangot nyert. Három évvel ezelőtt saját kérelmére tartalékba helyezték át s azóta különféle vállalkozásokba fogott. Társulajdonosa volt a Marosparti mozgnak. Halála igen érzékeny vesztesége Arad társadalmának, amelynek kedvelt és szeretett tagja volt.

— **Hetipiac csütörtökön.** A rendőrprefectura közlése szerint a február 19.-i, pénteki hetipiacot, a községi választás miatt, egy nappal előbb, február 18-án tartják meg.

A magyar választók számaránya Aradon.

Az aradi magyarság döntő fölénye.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi szavazópolgárok érvényes névsorát most másolják a pártok vezetőségei. Aradon valamivel tízezer felül vésték fel magukat jogérvényesen a választók listájába. Érdekes megállapítás, hogy a szavazók aránya így oszlik meg:

román: 28%

m.g.y.a. és a többi kisebbségek: 72%

A kisebbségek között természetesen imponáló többséggel a magyarság dominál, a németek és a szerbek mellett. Ez a számarány mindenestre önbizalmat és döntő súlyt biztosít a választások folyamán a magyarságnak.

— **Öngyilkos lett Milanóban egy magyar gróf.** Nizzából táviratozzák: Ma itt öngyilkos lett egy állítólagos magyar gróf. Az állítólagos gróf szobájába detektívek léptek be, hogy iratait átvizsgálják és akkor leugrott a szálloda hatodik emeletének lakásában lévő szobájából. A vendégkönyvbe de Verey nevet írta be.

— **Meghalt orosz exhadügyminiszter.** Berlinből táviratozzák: Szuhomlinov volt orosz hadügyminiszter 78 éves korában meghalt. Az elhunyt orosz államférfiú a világháború katasztrófájának egyik elindítója volt.

— **Nyugdíjasok figyelmébe.** Az aradi nyugdíjasok szövetsége Went Manó elnök aláírásával ma felhívást bocsájtott ki, amelyben közli, hogy 14-én délelőtt fél tíz órára taggyűlést hívott egybe és ennek egyik legfontosabb pontja lesz dr. Angel István nyugalmazott polgármester elnökké választása. A felhívás hangsúlyozza, hogy milyen nagy erkölcsi tőkét jelent a szövetség számára a volt polgármester elnökké választása. A felhívás szerint ugyancsak 14-én tartják monstregyűlést Clujon a volt Máv. nyugdíjasok, amely nemcsak azok számára fontos, akik nyugdíjasok, hanem azoknak is, akik tényleges szolgálatban vannak. Az anyagiak kérdésének rendezése céljából rendkívüli fontossága van a kolozsvári gyűlésnek és éppen ezért fontos, hogy az aradi csoport is járuljon hozzá a kiküldetési költségekhez. Az Aradi Közlöny, az Erdélyi Hírlap és Magyar Ujság szerkesztőségeiben gyűjtőleveket fektetett fel a szövetség, a melyeken az osztályok szerint 100, 50 és 25 lejjel lehet önkéntes adományokkal leróni a hozzájárulást. Az Acsev nyugdíjasokat pedig, akik még nem írták alá a szükséges felhatalmazást, felkéri, hogy 7-én délelőtt 10 órakor jelenjenek meg a klubhelyiségben. Az állomáson fizetett nyugdíjasok már két hónapja nem kapták meg nyugdíjaikat és ha a szövetség távirati megkeresésére sem jönne válasz, akkor futárt küldenek az ügy elintézésére. Az özvegyeknek, akik eddig sem kapták meg jogos illetményeiket, dr. Sporea János ügyvédnél, Arad, Bulevardul General Dragalina (Apponyi-körut) 16. szám alatt kell jelentkezniük.

— **Tolvaj nrihölgy.** Gartner József aradi ékszerész feljelentést tett egy elegánsan öltözött hölgy ellen, hogy üzletéből vásárlás ürügye alatt egy női aranyórárt lopott. Iancu Traian büntügyi osztályfőnök a nőt rövidesen letartóztatta.

Davidovics Gizi temesvári asszonynak vallotta magát, s ellenállhatatlan kényszerrel próbálta védeni a tolvajlást. A rendőrség fogvatartotta.

— **Aradi származású uriaszony halála.** Fodor Zsigmond volt aradi építész leánya, Fodor Klári, aki Szász Dezső banligazgatóhoz ment feleségül, tragikus körülmények között elhalálozott. Tulzott fogyókúrája annyira legyöngítette, hogy az olaszországi Rapaloban, ahova üdülni ment, spanyolnátha végzett vele. Szász-Fodor Klári halálhírére Aradon igaz részvétellel fogadták.

— **A városi ipari műhelyek.** Néhány héttel ezelőtt az aradvárosi műhely alkalmazottjai ajánlattal fordultak a városhoz. Felajánlották a műhely bérbevételét s kijelentették, hogy ezzel szemben a város szükségleteit 1.200.000 lejért elvállalják. A tárgyalások során ezt az összeget 800.000 lejre szállították le. A város vezetősége azonban beható tanácskozás után elutasította az ajánlatot s elhatározta, hogy a városi műhelyt továbbra is saját kezelésében tartja meg.

— **Halálozások.** Tóth Ferenc nyugalmazott repülőszázados rövid szenvedés után ma elhunyt. Temetése f. hó 4-én d. u. 3 órakor lesz Arad, Strada Eminescu 30. (Ortutay-palota) gyászszobából.

Képes Márton betűszedő e hó 2-án 38 éves korában elhunyt. Temetése 4-én, csütörtökön délután öt órakor lesz az aradi közkörházból. A temetési szertartás alatt a Gutenberg-dalkör gyászadalokat énekel.

— **Felmentett vasutas.** Az aradi törvényszék Camarasescu—Pop-tánácsa előtt ma Siclován Ilie curticii vasutas állott lopással vádolva. Siclován — a vád szerint — 1923-ban ponyvákat lopott el a vesztegő vagyonokról. Múltán a vádolt tagadásban volt és a beidéztet tanúk sem tudtak bizonyítékot produkálni, a bíróság felmentette a vádoltat.

— 1926. február hó 20-án a Meteor kerékpár-klub piknikie a Fehér Kereszt nagytermében.

— **Orvosi hír.** Dr. Hernik Anna fogorvos, a cluii (kolozsvári) fogászati klinika volt orvosa, rendeléseit Pécskán megkezdte.

Aradi Központi Éterem

Menü-étlap II. 4.

Ebéd:	Vacsora:
Ragon leves	Vagdalt bélszín
Savanyu káposzta	burg. követ,
Hagymás szelet	Lekváros derelye
Cseh pimasz	Alma
44. — 1 lej.	33. — 1 lej.

Este 11 órától bar és parkettánc

— **A legszebb mesét hallják mindazok,** akik február 7-én esznek a Növédelmi Hivatal mesedélutánjára. Jegyek Oláh és Társánál.

— **Köszönet.** Az aradi 93-ik gyalogezred parancsnoksága ez uton mond köszönetet a hatóságok képviselőinek, valamint mindazoknak, akik január 31-én az aradi háziezred zenekara által rendezett jótékony-célu hangversenyen megjelentek.

— **A Serail-krém a hölgyek legbiztosabb arcápolószere!** Készíti Rozsnyay-gyógytár, Arad.

— **Thémes új tánckolont kezd február 5-én a városligetben.**

— **Február 6-án szép menyecskék és szobalányok álarcsobálja a városligetben.** Nézők részére karzat.

— **Az Aradi Háztulajdonosok Szövetsége** ma délután népes ülést tartott Demian Aurel dr. elnöklése alatt, melyen ratifikálták azt a köriratot, amit a szövetség tagjaihoz intéz a községi választások tárgyában. A legközelebbi összejövetel péntek délután 6 órakor lesz a szövetség helyiségében.

Háztulajdonos és lakó.

A lakbértörvény hibái, hatása és következményei. — A még most is lehetséges reparáció.

II.

Milyen meggondolatlan elpazarlása hosszú három évnek, amely alatt e nehéz problémát a fokozatos béremeléssel simán meg lehetett volna oldani.

Előnyt jelentett volna a fokozatos béremelés.

Ha csak minden negyed évre további öt-öt százalék aranyérték emelést állapított volna meg a törvény, úgy most a második év végén 45 százalékos aranyértéken állnánk, s az egész kérdés ezzel ugyszóiván meg volna oldva. A harmadik év végén hatvanöt százalék aranyérték volna a bér, s ehhez a lakó minden rázkódtatás nélkül szokott volna hozzá, s a felszabadítás 1927. év májusára minden rázkódtatás nélkül automatikusan történnék meg. Így: 1. A régi házak közül több maradt volna lakható állapotban, s több volna a régi lakás. 2. Sokkal több volna az új házak és így az új lakások száma, volna verseny, lakáskiadás. 3. A lakó családok anyagi és egyéb helyzetében időközben beállott változások ki egyenlítően az aranyérték hátra lévő 35 százalékát, mivel a gyengébb helyzetű szerényebb és olcsóbb lakásba menne, a vagyonszemből pedig birná fizetni a jobb lakások forgalmi árát.

A hosszú időtartam mellett az is nagy hibája a törvénynek, hogy merev, nem enged semmi alkalmazkodást a való élethez. Még csak lehetőségeket sem enged azokra az automatikus szabályozásokra, amelyek a családok viszonyának megváltozásából folyt volna. Kereset, számbeli, társadalmi, gazdasági változások állottak elő nagyon sok családban, teherviselési képességük és így igényeik is jobbra, rosszabbra változtak, de ennek következtében nem vonhatták le úgy, hogy ki

sebb vagy nagyobb, egyszerűbb vagy szebb, pompásabb lakásba költözzenek, mert odaláncolta őket a minimális lakbérrel a törvény régi lakásukba. Hány szegényebb sorsu kis család kintlódik 4-5 szobás lakásban cseléd nélkül, alacsony bérrrel, türi emiatt a nagy lakás terhet, pedig nagyobb vagy módosabb család szorong: 1-2 szobás lakásban, akik szívesen fizetnének nagyobb lakásért forgalmi bért is, csak kaphatnának. Egyszóval a hosszú kényszerbérlet hátrányos sok lakóra is, sőt majdnem lehetetlenné teszi a magamagát szabályozó szabad lakásforgalmat.

Bérletvédelem válogatás nélkül.

Az is hibája a törvénynek, hogy a bérletvédelmet ugyszólván minden lakásnak megadja. Mert nem nevezhető lényeges számnak az a néhány lakó, akinek összjövedelme a globális adókvetés iratait alapul véve évi 250.000 lejnél nagyobb. A mai magas adókulcs és bevallási rendszer mellett joggal lehetne kérdezni, hogy hát van ilyen lakó is? Bizony elenyészően csekély számmal. Ebből tehát az látszik, hogy majdnem minden lakó védelemben részesül és majdnem minden bérlakásos házzal bíró tulajdonos hátrányban van. Sokkal jobb lett volna a védelmi hatást a lakó életmódjához kötve meghuzni, s azt, aki nem szorult védelemre, nem védeni. Mert most számtalan esetben a gazdag lakót védi a törvény a nyomorban levő háztulajdonossal szemben. És ez az anomália napról-napra fokozódik, sőt pénzünk értékének és vásárló erejének lassu, de állandó csökkenése folytán kirívóbbá teszi azt az ellentétet és aránytalanságot is, amely a lakó szükségleteinek kielégítésénél egyéb terhei és lakbére között fennáll.

A nehéz megélhetéssel küzdő lakónak ez az egy kiadási tétele az, ami alig számít, s félve néz az elé az idő elé, amikor lakásáért is normális árat kell majd fizetnie. Épen ezért továbbra is az eddigi védelmet kéri. E kérés érthető és a védelem az ilyen lakó részére méltányosnak is látszik, de nem méltányos a védelem a gazdagabb lakó számára és a szegényebb háztulajdonos és az állam kárára. Ezzel a helyzettel kapcsolatos a törvénynek a másik nagy hibája is, hogy az aranyérték tizedénél is alacsonyabb kényszerbér némi kiegyenlítésül a háztulajdonosnak semmi rekompenzációt sem ad. Még annyit sem, amennyi a ház karbantartására elég volna. Pedig a rekompenzációt az állam bármilyen áldozata nélkül megadhatná, ha a gazdag lakót kényszerítene, mondjuk félévi fokozatonként 30-60-100 százalék aranyérték bér fizetésére, s az így előálló házbérszaporulatból a szegény sorsu lakókkal terhelte háztulajdonosokat kárpótolná, amely a lakók terhére az emelést talán kisebb, talán fele értékben engedné csak meg.

Visszaszínben tünteti fel a lakbértörvényt az a körülmény is, hogy mint ilyen teljesen egyedül áll. A szükséglet tengeréből a lakbér, mint egyedül álló sziget emelkedik ki, s az egyéb életszükségletek, mint a kenyér, a ruha, a

cipő stb. megszerzésére a polgárság semmi védelmet sem élvez. A kenyér drágaságát nem enyhíti a törvény a buza maximumlásával, a ruházatkódás drágaságának csökkentésére sincs semmi intézkedés. Pedig ezek kisebb egy ségek, mint a ház és a lakás, s gyakran nagyobb fájdalmat jelentenek az egyéneknek, mint a lakás kérdése.

A törvény reparálása.

A lakástörvény ilyen időközi bírálata hatásának és szomorú következményeinek ecsetelése után joggal lehet véleményt mondani arról is, hogy mit lehetne és kellene cselekedni még most is, amikor a multat már visszahozni nem lehet. De 1927. május elsejéig még öt negyedév van hátra, amely alatt még lehet bizonyos átmenetet teremteni az 1927. évi májusi felszabadításhoz.

Ilyen megoldás volna, ha a törvény negyvennyolcadik paragrafusát felhasználva, ha kell esetleg törvényhozási uton, a lakbéreknek a valutáris helyzethez való gépies arányosítása helyett az egész országra nézve fokozatos

béremelést állapítana meg az utolsó esztendőre. Kimondaná, hogy 1926. év május elsejével kezdődőleg negyedévenként 10-10 százalék aranyérték lakbéremelést enged meg, ami kereken a mai bér kétszeres, háromszoros, négyszeres, ötszörös összegének felel meg. Így a lakásbérek az aranyértéknek mintegy ötven százalékát érnék el a felszabadulás időpontjára. Ez ugyan jóval kevesebb, mint a háztulajdonosok szövetsége által kért hatvan százalékos aranyparitás, de viszont fokozatos és enyhébb s így a lakók által is könnyebben elviselhető. Ez általános szabály mellett azt is kimondhatná, hogy a törvény hátralevő tartama alatt a lakbér további emelését, illetőleg a magasabb bér megállapítását kérheti az a háztulajdonos, aki bizonyítani tudja, hogy lakójának bére alacsonyabb mint évi jövedelmének husz százaléka, azaz egy ötöde. E két intézkedés nagyjában megoldaná az átmenet feladatát és a felszabadításra való áttérést könnyebbé, simábbá, elviselhetőbbé tenné.

Egy háztulajdonos.

Temesváron lesz a kisanant-konferencia

Egynapos tanácskozás február 10-én.

(Belgrád, február 3.) A kisanant államai végleg megállapították a legközelebbi konferencia helyét és időpontját. Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia külügyminiszterei február 10-én ülnek össze Temesváron. A konferencia csak egy napig fog tartani és legfőbb tárgya, a kisanant állásfoglalása lesz Magyarországgal szemben, a frankhamisítás kérdésében. A konferencia jellegét ez az állásfoglalás fogja megadni. A jugoszláv külügyminiszterium hivatalosan megcáfolja mindazokat a híreket, amelyek az utóbbi időben, a kisanant államainak külpolitikája között keletkezett állítólagos ellentétekről elterjedtek. A kisanant legközelebbi konferenciáját Jugoszláviában fogják megtartani. Hivatalosan megerősítik a belgrádi távirati irrodának azt a híret,

hogy a kisanant konferenciáját február 10-én Timisoarán tartják meg. Ennek oka az, hogy Duca külügyminiszter a közigazgatási választások időtartama alatt nem utazhat külföldre, Jugoszlávia február 19-ére javasolta volt a konferencia megtartását Bledben és ezt Csehszlovákia el is fogadta. Duca külügyminiszter azonban kérte, hogy vagy előbb vagy később üljenek össze a szövetséges külügyminiszterek. Miután a magyar kérdésben való állásfoglalás igen sürgős, ezért úgy állapodtak meg, hogy a földrajzilag legkedvezőbb fekvésű Timisoarán fogják megtartani a konferenciát, amely csak egy napig tart. A konferencián kizárólag csak a magyar kérdéssel foglalkoznak, az előzőleg megállapított program többi pontjait, a Bledben megtartandó konferencián fogják megvitatni.

Öt napon keresztül álom nélkül.

Az álmatlanság világrekordja: száztizenöt órán át egyfolytában ébren. — Nyolc orvos örködött, hogy el ne aludják.

(Saját tudósítónktól). Az álmatlanság világrekordját állította fel most egy német ideggyógyász. Száztizenöt órát volt egyfolytában ébren és ezzel a hihetetlen teljesítménnyel megdöntötte az eddig fennálló hetvenkétórás rekordot.

Dr. Kleitmannak hívják ezt a német orvost, aki száztizenöt órán át, öt napon keresztül tartotta magát ébren és kísérleteiről nemcsak ő maga, hanem asszisztensei is érdekes megfigyeléseket tettek. A kísérletező Kleitmann mellett 8 orvos örködött, virrasztott felváltva és az öt napos tortúráról a következőkben számolnak be:

Az első éjjel rendkívül kedélyesen mult el az elmult diákevek kedves reminiscenciáival. Szinte tulkorainak találták a reggel beköszöntését.

A második éjjel már nehezebb

ben, lassan mult, úgy, hogy hajnali két és három óra között az „inspekciózó” orvosoknak erőlyesen figyelmeztetni kellett Kleitmann doktort fogadalmára. Nagynehezen megvirradt. A nap azután a szokott munkával telt el, persze állandó ellenőrzés mellett.

A harmadik nap éjjelén a váltalkozó ideggyógyász már elvesztette önuralmát és hiába gondolt erősen arra, hogy „nem szabad aludnia”, alig tudott szabadulni feltolalkodó kínos vágyától: csak aludni... aludni... jó puha ágyban... mint más, rendes ember... Csak a felváltva örködő orvosok gyakori és erőlyes közbelépése, felrázása mentette meg az elalvás tól. A helyzet kínos volt: ha csak egy pillanatra is magára hagyják, azonnal álomba merül volna. — Ámbár ő maga adta ki három nap előtt a szigorú utasítást, hogy a

legkíméletlenebbül avatkozzanak be, hogy ha rájön az alvás, most durván leszidta a segédjeit:

— Kegyetlen, szívtelen kutya! vagytok... Nem hagyjátok aludni az embert... Gazeemberek!...

Reggel már merev, sárga, olajtól fénylő arccal ült íróasztala mellett és a legkisebb szellemi munka elvégzésére is képtelen volt. Reszkető, hideg kezével még a nevet sem tudta leírni.

A negyedik éjszaka volt csak számára igazi kinszenvedés. — Egyetlen hő vágya kirozta: aludni. Virrasztó segédei kétségbeesetten rakták fel egy autóba és egyenesen egy hangos, táncos „lokálba” vitték. Itt a táncos mulatóban kissé mégis felélénkült és nagy éhségről panaszkodott, de annyira erőlyen volt, hogy vég-eredményben alig evett valamit.

Az ötödik napon már teljes apátiába esett. A „beteget” már nem érdekelte semmi. Az arckifejezése buskomorságban szenvedő emberre emlékeztetett. Pulzusa meglassult, kihagyó lett, lélegzése felületes, a pupillái kitágultak, alig reagáltak, végül alacsony hőmérsék mellett a vérnyomás jelentékenyen csökkent.

Szívgyengeségi tünetek között dugták dr. Kleitmannat az ágyba, ahol persze nyomban mély álomba merült. Érdekes, hogy az öt napos ébrenlét után mindössze csak tíz órát tudott egyfolytában aludni. Magától felebredt és mint aki jól kialudta magát, egy kis bágyadtságot leszámítva, egészen jól érezte magát.

Órák, ékszer legolcsóbban vásárol:
Csáky Ógyódi Aradon, a város-házal az emeleti épületben

— A heves haragu udvarló. Érdekes falusi szerelmi történetet tárgyalt ma az aradi törvényszék Camarasescu-tanácsa. Egy fiatal legény volt a vádlott, míg a feljelentő egy falujabeli csinos parasztleány. Bár István pécskai legény 1923. húsvétján táncmulatságra hívta Sisa Annát, akinek már hónapokon keresztül udvarolt. A leány, az ünnepekre való tekintettel visszautasította a meghívást és az udvarló minden kérése hiábavaló volt. Bár István végül anynyira haragos lett, hogy az ideált egy közelben álló kerítéshez vágta s eltávozott. A leány az erős lökés következtében úgy vágódott a kerítéshez, hogy eltört a balkarja s heteken keresztül kellett gyógykezelnie. Ma tárgyalták az ügyet. A kihallgatás folyamán a leány és az apja, aki a feljelentő volt, kijelentették a bíróságnak, hogy nem kívánják a vádlott megbüntetését. A bíróság azonban, Mandru királyi ügyész, vádbeszéde után bünsnek találta a hevílkény legényt súlyos testi sértés vétségében és az összes enyhítő körülmények beszámításával egy havi fogházra és 200 lej pénzbüntetésre ítélte. Bár felmentésért felebbezett a tábiához.

Tarkaság.

MEGFELELT.

A tanító kérdi az iskolában:

— Meg tudná-e fiam mondani, hogy mielőtt a poharat feltalálták, miből ittak az emberek.

— Az üvegből.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Megbukott az első erdélyi szocializálás

A salontai cipőgyár különös históriája.

(Saját tudósítónktól.) Közgazdasági körökben sok szó-beszédre tarthat számot az az érdekes esemény, amely most Nagyszalonán történt: megbukott az első szocializálási kísérlet, amikor a munkások is résztvettek a vállalat vezetésében. Kulin Vilmos és Gáll László a nagyszalonai cipőgyár tulajdonosai voltak. Gáll László azonban a gépekben fekvő tőkerészét ki akarta készpénzben kapni s ezért azt az ötletet vetette fel, hogy a munkások vegyék át a gyár 20 százalékos tulajdonjogát és a megmaradt 40-40 százalék maradjon a két tulajdonosé. Így is történt, a munkások mint részvényesek megfelelő részt kaptak a gyár vezetésében, ebben azonban nem volt köszönet. A fe-

gyelem lassan-lassan végképp felbomlott, sőt nemrégiben bérmozgalmat indítottak a tulajdonos munkások, s így előállott az az igen különös helyzet, hogy a tulajdonosok sztrájkolták a saját gyárjukban. A gyár e bajok következtében már az anyagi romlás felé haladt, amikor Kulin Vilmos egy elhatározott mozdulattal rendet csinált: magához váltotta teljes értékben az összes részjegyeket, az üzem élére Kiss Mihály ismert ipariskolai tanárt állította s a munkások ismét csak munkások lettek. A vállalat most kezd ismét rendben dolgozni s igyekszik visszaszerezni azt, amit a szocializálási kísérlettel elveszített. Gáll László a rosszul sikerült eszme felvetője és keresztülvivője pedig teljesen kivált a cégből.

Zürichben 2.27.50, Párisban 11.70 a lej.

Helyi valutaárak. (Február 3.) Áru: Dollár 229.50, angol font 1120, cseh korona 6.80, francia frank 8.60, lira 9.20, dinár 4, schilling 32.50, márka 54, magyar korona 305, svájci frank 44. — **PéNZ:** Dollár 228.50, angol font 1100, cseh korona 6.70, francia frank 8.40, lira 9, dinár 3.85, schilling 32, márka 53, magyar kor. 315, svájci frank 43. **Kifizetések:** Newyork 231.50, London 1130, Prága 6.88, Páris 8.78, Milánó 9.37, Zágráb 4.12, Bécs 32.70, Amsterdam 93.30, Berlin 55.35, Budapest 303, Zürich 44.80.

Zürichi tőzsdenyitás. (Február 3.) Berlin 123.45, Amsterdam 208.12, Newyork 518.75, London 2523.25, Páris 19.45, Milánó 20.80.50, Prága 15.34.50, Budapest 0.0072.60, Belgrád 9.14.50, Bucaresti 2.27.50 Varsó 0.00072.50 Bécs 0.0072.05.

Zürichi tőzsdezárlat. (Február 3.) Berlin 123.50, Amsterdam 208.15, Newyork 518.75, London 2523.25, Páris 19.50, Milánó 20.80, Prága 15.33.50, Belgrád 9.13.50, Budapest 0.0072.60, Bucaresti 2.27.50, Varsó 0.00072.50, Bécs 0.0073.05.

Bucaresti-i tőzsdezárlat. (Február 3.) **Kifizetések:** Páris 8.70, Berlin 55, London 1127, Newyork 230.75, Milánó 9.38, Zürich 44.50, Bécs 32.50, Prága 6.78. **Valuták:** Napoleon 850, márka 53, leva 1.50, török lira 1.15, angol font 1100, francia frank 8.75, svájci frank 44, lira 9.20, drachma 2.60, dinár 3.92, dollár 226, lengyel márka 28, schilling 32, magyar korona 32, cseh korona 6.65.

ról szerzett értesülésünk szerint azokat, akik most, — bár késedelmesen — tesznek még eleget vallomási

kötelezettségüknek, kisebb bírsággal fogják sújtani, mint azokat, akik későbbben nyújtják be vallomásaikat.

Magyar emigránsok nyomora Bécsben.

Hogyan élnek a magyar forradalmi vezetők.

(Budapest, február 3.) A vezetők után az alvezetők, meg a közkatonák jönnek, de egy cseppel sem rózsásabb ezeknek az élete sem. Ahogy sorban következnek:

Hock János. A pap a Pension Kimmelnben lakik. Délutánonként a Cafe Vindobonában sakkozik. Garanciaival. A csöndes kis kávéház zajtalan életét gyakran felveri a két emigráns veszekedése. Soha még nézeteltérés sincs Hock és Garami közt, csak a sakk az, amelyen összevesznek s dörögve vitatkoznak. Mikor a nemzeti tanács atyja volt, a legnagyobb előkelőségek az ő kezébe tették le az esküt; most elhagyatva él, kis vagyománya szépen, csendben elfogyott s a pap kiment Amerikába, ahol előadásokat tartott s tiszteséges összegeket keresett. Most egy nagy filozófiai művön dolgozik, ő se politizál. Talán Hock az az emigráns, akire azt lehet mondani, hogy rendezett viszonyok között él. Kőbánya egykor híres plébánosa maga főz és egyedül jár bevásárolni a piarora.

Jászi Oszkár. Egyetemi tanár Ohióban. Nagy fizetése van, felolvasásait külön honorálják. Szakított a politikával teljesen. Amerikai lett s nem is szándékszik visszajönni Európába.

Szende Pál. Károlyi egykori pénzügyminisztere is Bécsben emigrál. Ő az a gyászos emlékű férfiú, aki kijelentette, hogy olyan adókat tervez, amikhez fogható súlyos terhek nem hárultak sehol a világon a polgárok vállaira. Mielőtt beválthatta volna fenyegetéseit, lemondatták. Az utóállamok napi és hetilapjaiba írja a világ legszárabb, legmalmasabb cikkeit, közgazdasági fejtegetéseit. Ezekkel a cikkekkel egyet tudott bebizonyítani. Lehet valaki alapos és teljesen adatszerű, de ha unalmas és száraz, akkor senki nem olvassa el a cikket, a legnagyobb igazságokat tönkreteszi az, ha rosszul írják meg. Butorozott szobában lakik Szende, akinek valaha nagy jövőt jósoltak Magyarországon. A lehető legszerűbben él, majdnem nélkülöz. Egy időben

Jászival együtt a vegotáriánusok éttermébe jártak Bécsben. Takarékoságból füevők lettek. Szende most 46 éves.

Göndör Ferenc. Az „Ember“ szerkesztőjét nagy csapás érte. Kis fia, akit elképzeltetlenül szeretett, meghalt s ez teljesen elszakította őt a világtól. E hó végén Amerikába utazik, ott laknak szülei.

Hatvany Lajos. A forradalom híres bárója, aki Wien mellett a Habsburgok lajzi vadászkastélyát bérl s ott él ifju nejevel, most tért haza Erdélyből, ahol Bródy Sándorról s Adyról tartott népszerű felolvasásokat. Egyébként nagy regényen, illetőleg korrajzon dolgozik, mely élete főműve. A megszorult emigránsokat ő segítyezi, ő a pénzes köztük, a bárónak autója van, vagyoni viszonyai megengedik, hogy éppen úgy éljen, mint Pesten élhetett.

Róbert Oszkár. A heves ifju forradalmi hírlapíró is Bécsben emigráns. De szakított a hírlapírással s a politikával, kereskedő lett. Csak kevesen sejtik, hogy a Saohs et Co. jóhangzásu tollkereskedő cég mögött Róbert Oszkár rejtőzik.

Kunfi és a többiek. Kunfi Zsigmond a wieni „Arbeiter Zeitung“ főmunkatársa. Szerepel az agitátorképző iskolában a legkitünőbb osztrák szónokok közt. Felesége, aki fogászattal foglalkozik, szintén Bécsben él. Kunfi egyik vezetője a „Világosság Kör“ című emigráns-szociálista egyesületnek, melynek Garbai Sándor az elnöke. Ennek a körnek a tagjai többnyire a Stift Gasseban levő Victoria-kávéházban találkoznak. — Idejár Böhm Vilmos, a vörös hadsereg egykori főparancsnoka, aki ma a „Stafa“ című osztrák fogyasztási szövetkezetben kereskedősegéd. A rádió-osztályban van alkalmazva, a pult mögött áll, kiszolgálja a vevőket. Az egykori vasmunkás-

= Az adóhivatalok még elfogadnak vallomásokat. Az adóvallomások benyújtására kitűzött határidő már lejárt, de az adóhivatalok még most is elfogadnak vallomási íveket. A most benyújtott vallomásokat azonban külön számmal látják el és külön kezelik, mert ezek bírságolás alá kerülnek. A törvény ugyanis nem ad módot a pénzügyigazgatóságoknak arra, hogy meghosszabithassák a vallomások beadására kitűzött egy hónapos határidőt és a pénzügyminiszteriumtól sem érkezett olyan rendelkezés, amelynek alapján meghosszabithatnák a január 31-én lejárt határidőt. Eddig mindössze 14.000 vallomási ívet nyújtottak be Aradon, pedig a legszerűnebb számítás szerint legalább 25.000 vallomási ívnek kellett volna beérkeznie. Illetékes hely

Az aradi

Apollóban
esü törtökig

Kinai kaland

exotikus filmjáték

Pola Negrivel
a főszerepben.

Az előadások 1/2, 6, 1/2, 8 és 9 órákor kezdődnek.

Jön! Jön!
Egyszer minden asszony

Kriegner-féle
REPARATOR

köszvény, csusz, hülés ellen. 680

Mindön gyógyszerárban kapható. —: Ara: 60 lej.

Az aradi APOLLOBAN

Jön! **Elsülyedt világ** **Jön!**

Az első hatalmas film, mely az ősidők állatvilágát vonultatja fel teljes eredetiségében
Bemutatója péntektől. Jegyek elővételben válthatók péntektől.

nak Bécsben írógépjavitóműhelye is volt, de tönkrement. Nagy családja van, gyermekeivel él. A megszünt Atlantis-kávéház volt az emigránsok kávéháza, de megszünt s most szombat esténként a Victoria-kávéházban találkoznak. A szegényebb és foglalkozás nélküli, ugynevezett kis emigránsok az Opera-kávéház emeleti külön helyiségében külön találkoznak.

Az itt felsorolt emigránsok nem kommunisták, de éles harcban állanak az ugynevezett kommunistákkal, akik közül Bécsben él például Landler Jenő, aki a „Rothe Fahne“-nak a munkatársa. Családja van s Bécs és Moszkva között imbolyog. Ide tartozik Gábor Andor, aki amerikai s felvidéki kommunisták lapokba írogat cikkeket s olyan szélsőséges, hogy se ő nem érintkezik senkivel, se vele nem érintkeznek. Időnként elmegy Párisba kicsit terjeszteni a kommunizmust, de mindig hazakergetik. Egyébként nyomorog, rongyokban jár, a legfantasztikusabb terrorista ruhákban. Mindenképp akar licitálni a szélsőségben s általában az a vélemény róla, hogy nem normális.

MOZI.

xx Ma, csütörtökön mutatja be utoljára az aradi Apolló mozgószínház Pola Negri legújabb filmjét: a Kinai kalandot. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órákor kezdődnek.

xx Az aradi Uránia mozgószínház ma, csütörtökön mutatja be utoljára a Gyimesi vadvirág című filmet. A bájos hangulatu népszínmű, amelynek első bemutatása viharos tetszést aratott az aradi filmközönség körében, ismét műsorra került. A főszerepet Kiss Ferenc és Ujvári Lajos játsszák. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órákor kezdődnek.

xx Jön! Péntektől az aradi Apollóban az „Elsülyedt világ“ című első hatalmas film, amely az ősidők állatvilágát vonultatja föl teljes eredetiségben. Az Elsülyedt világ Conan Doyle, a világhírű angol író egyik gyönyörű regényéből készült. Ez a grandiózus film gigantikus méreteivel, szenilitásával és bravuros technikájával valóságos fordulópontra jelent a filmtörténelemben. Jegyek elővételben péntektől válthatók az aradi Apolló mozi elővételi pénztáránál.

xx Jön! Egyszer minden asszony... Jön!

SPORT

O Aradi törvívó jó helyezése a cluji Victoria vívóversenyén. Clujról jelentik: A cluji Victoria kétnapos országos jellegű versenyén Weinberger István, az aradi Hakoah kitűnő törvívója a senior törvívóversenyben 6 győzelemmel a negyedik helyre jutott holtversenyben Deheleanu Victoria mögött. A cluji sajtó a legmelegebben emlékezik meg Weinberger kitűnő iskolájáról.

Jön! Jön!
Egyszer minden asszony

Felelős szerkesztő:
RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Județului.

Az aradi Urániában csütörtökig Gyimesi vadvirág népszínmű. Főszerepben: KISS FERENC

Az előadások 1/2 5, 6, 1/2 8 és 9 órákor kezdődnek.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Eipert Fidélur a mai napon cégembe mint társ belépett.

9040 Tisztelettel
SZEKELY hölgyfodrász.

FELHÍVÁS!

Miután Hauser János kisszentmihályi péküzletét átvettem, felhívom az esetleges hitelezőket, hogy f. hó 6-án délelőtt 11 óráig jelentkezzenek a kisszentmihályi község házában, mert később jelentkezők nem lesznek figyelembe véve.

BRUMMER KÁROLY
833 Kisszentmihály.

ÉRTESETÉS.

Bökönyi Margit Arad, Str. Eminescu 3. szám alatti hölgyfodrász- és manikűr üzletét átvettem és azt saját magam tovább vezetem. A n. é. hölgyközönség szíves pártfogását kéri:

846 **Bálint Gizli.**

Jelzálogkölesönöket

legelőnyösebb feltételek 777 mellett folyósítatunk:

Tenner & Böhm
bankbizományosok, Arad.

Legmodernebb fürdőszoba és vízvezetékberendezéseket legjutányosabban

Welsz Márton
készíti Arad, Str. Unirei 14., Ortutay-pal.

Kefekötő,

aki sertésszőr keverésben és takarításban gyakorlott (Kammerarbeiter) józan munkás, állandó munkát kaphat. Ajánlatok küldendők:

Tontsch & Haydl
első erdélyi esztergár
Mediaș (Medgyes). 785

Ki akar érettségizni?

Osszevontmagánvizsgát tenni? Teljes anyagi felelősséggel előkészít a

BOROSS-GÁRDOS TANINTÉZET
BUDAPEST, Rakóczi-ut 57/a. internátus.

Jó helyen levő két szobás verandás **villaszerű ház**

528 □-öles telekkel és két egyszobás konyhás rosszabb házzal nagyon olcsón eladó. Kizárólagos megbízott Győrffy „Mures“ Irodája Arad. 15221

Ujmicelacán

25 év óta főnálló **fűszerkereskedés**

házzal együtt eladó.

Cím: **Pálmai János,**
Fő-ut 21. 836

Teljesen új Ford teherautó

teljesen új, új karosszériával, mely különösen alkalmas személyszállításra, továbbá kényes áruk szállítására (oukrászdák, sütődék, stb.) eladó.

SCHEDIVETZ,
Timisoara, Str. Gojdu 13. 757

BOUQUET D'ORIGAN

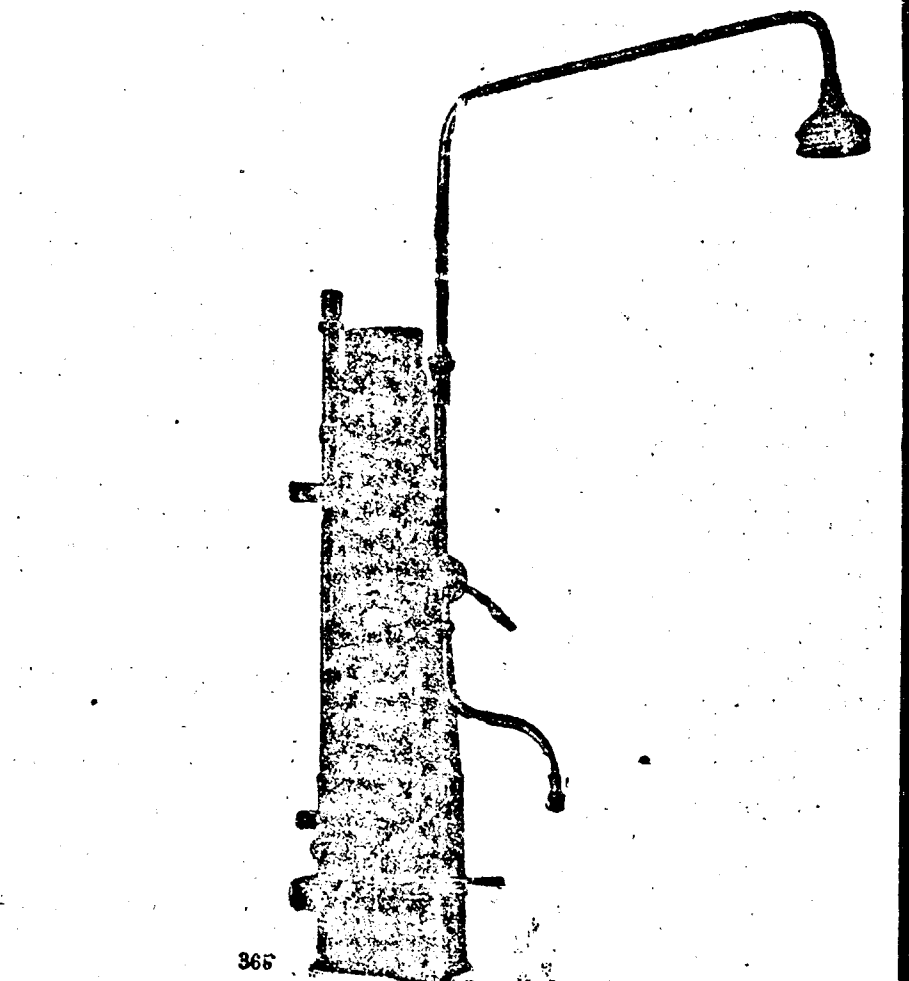
CH. DUPIRÉ
EAU DE COLOGNE
SAPUN
PUDRA
CREMA

6505

Stylszerű **csipkefüggönyök, ágyterítők, zongoratakarók**

és lakások díszítésére szolgáló mindennemű díszkézimunkák a legkényesebb ízlésnek megfelelően készítenek

Gabriel Juliska
szalonjában Budapest, I. Döbrentel-tér 6.
Telefon: József 59-86.
Kivánatra költségvetéssel szolgál!

366

Ugy, mint a békében, ismét kényelmesen és olcsón fürödhetünk gázzal, valamint számtalan ipari célra is előnyösen használhatjuk a kitűnő minőségű gázt. — Berendezési tárgyakat részletfizetésre és gázszereleési munkálatokat önköltségi árban vállalunk.

UZINELE COMUNALE Sectia Gaz aerian
Arad, Str. Muciu Scevola No. 9., 11., 13.
Telefon 27., 25. és 16. és Str. Eminescu 4. sz. alatt levő városi iktat mindennemű megrendelési ügyben a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll.

Burgonya prima minőség métermázsanként 310 lejért házhoz szállítva Merkler & Weiner (volt Welcz Dávid üzletében Arad, Str. Mărășesti 12. Kossuth

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó hirdetésért ára hétköznap 3 lej — bari, vasárnap 4 lej. — Vastagabb betűvel 6 lej, illetve 8 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzásal kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 30 lej, vasárnap 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést szűrésen, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztatassa. Illetve helyesbítse. * * * * * Hirdetések telefon útján is feladhatók, telefon szám: 151. * * * * *

Levelezés. „KOLIBRI KANARI” jeligére levél van az Aradi Közlöny kiadójában. 844

„TEKLA” levele van az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 849

Házasság. HÁZASSÁG céljából megismerkedne árvalány 220 hold földbirtok hozományal, földbirtokos férjhezadná leányát, gyáros férjhezadná két leányát üzletbe benősülhet 15. 20. és 50. hold földbirtokkal férjhez menne hajdon és özvegy. Megbíztott „AMOR” Timisoara I. Gen. Proporgescu 7. 499

FIATAL vidéki kereskedő komoly szándékból megismerkedne megfelelő fiatal leánnyal. Leveleket „Vidéki kereskedő” jeligére az Aradi Közlöny kiadójába kér. 818

NŐSÜLTNE ügyvéd, mérnök, drogorista, gyáros, nagykereskedő, földbirtokos, iparos, kereskedelmi alkalmazott. Díjtalan felvilágosítást nyújt „AMOR” Timisoara I. Gen. Proporgescu 7. 499

Alkalmazás. TANULÓK jó fizetéssel azonnal felvételenek PALKOVITS sörcsarnoka és éttermében Arad. 846

FÖLDMŰVES iskolát végzett, gyakorlott, jól számoló egyén felvétetik. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal „Erélyes” címen az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kéretnek. 673

HÁZVEZETŐNŐ állást keres magános úrnál. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójába kér. 847

PERFEKT uraságl inas és szobaleány felvétetik. Mocrea kastély. 829

KÉT jóra való ügyes leány kerestetik konyhára és szobára uriházban azonnalra vagy tizenötödikére. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 819

DEUTSCHES FREULEIN wird zu einen 3 1/2 jähriges Mädchen auf sofortigen eintritt gesucht. Adresse Arad, Str. Sincal No. 11. (Szt. Antal) hausbesitzer. 842

FŐZŐNŐNEK, esetleg mindenesnek ajánlkozik kéttágu családnak idősebb jobb nő, ki jól főz. Cím Győrffy „Mures” irodájában Arad. 15222

ROMÁNUL beszélő ügyes kiszolgáló leány elárusító nének felvétetik. Cím Rudolf Mosse Arad. 10315

KERESÜNK mltelőbbi belépésre egy fűszer engrosztát és egy fűszer detaillista kereskedőnéget. Román nyelv tudása feltétlenül megkívántatik. Messzer Lipót és Fia Chișineu. 10315

Lakás. BUTOROZOTT lakás (szoba, konyha, éleškamra) azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 827

LAKÁS butorral eladó. Arad, Str. Jianu (Szöllő) 6. 848

Vétel és eladás. KÖHÖGÉS-, rekedtség ellen használjon Itto bonbonst. Készíti Földes gyógyszerár Arad. 527

KÖLCSÖNKÖNYVTÁR (Kerpel-féle) állandóan bővül összes újdonságokkal. — Meggyőződhetik próbabérlettel! 7501

VELER WILSON CIPÉSZGÉP, disznóbőr utazóbőrönd, keleti és helyben készített perzsaszőnyegek, álló villanylámpák, antik asztali lámpák, különböző komplett szobaberendezések, egyes butordarabok, rézmosdó, tükrök, cimbalom, gramofon, 3-es hegedű, festmények, asztalneműek, inga és álló órák, dísz tárgyak stb. eladók. Arad, Str. Consistorului (Batthyány-u.) 12. sz. I. emelet jobb. 1000

„AROMA” KRÉMPOR csokoládé, vanília, citrom- stb. ízekben tejjel és cukorral pompás csemege. Kapható fűszer- és csemegeüzletekben. Ára 10 lei. 10315

ZONGORA prima, rövid keresztthuros eladó. Arad, Str. Pompiliu 21. (Kasza.) 830

ANTIK BUTOROKAT, porcelánokat, üvegárukat, különböző szobaberendezéseket, vitrineket, egyes butordarabokat, perzsa- és gvári szőnyeget, fehérneműket stb. bizományba veszek, s azok gyors eladásáról gondoskodom. Arad, Str. Consistorului 12, (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

EGY jókarban levő kis Singer varrógép eladó. Arad, Str. George Popa (Ferdinand-u.) 9., I. 16781

BZÜSTÖT, ékszer, antik butort, zongorát, teljes modern lakás berendezéseket legmagasabb árban veszünk. Vidékre utazunk. Salon Artistique Arad. 2601

ELUTAZÁS miatt világos garzon vagy leány háló szoba, butorok, 12 személyes antique porcellán service, üveg service, vázák, dísz tárgyak, sakk, különböző dolgok eladók. Arad, Str. Mărășesti 36. 826

Ingatlan. ARAD, Str. Mărășesti (Kossuth-u.) 47. sz. új üzletház olcsón eladó.

Üzletek. UJMIKELAKAN Főut 21. számú fűszerkereskedés lakással átadó esetleg a ház is eladó. 837

Üzletes sarok magánház Aradon, a Str. Cogalniceanu (Mikes Kelemen-ucca) elején elfoglatható lakással, szép ujonnan épült műhelyhelyiségekkel nagyon olcsón eladó. — Kizárólagos megbízott: 15222 GYÖRFFY „MURES” Irodája Arad, Strada Unrei (Fábián Gábor-ucca.) (oo)

Egy modern 4 szobás lakás a város központjában kerestetik április 1-re. Ajánlatok az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalába intézendők. 834

ILLITS BRISTOL SZALLODA BUDAPEST. Dunaparton, minden elképzelhető kényelemmel. Kitűnő konyha. Mérsékelt árak. Kávéház. Elsőrangú Duna-étterem és polgári étterem

A VÁROS központjában két üzlethelyiség jutányos házbér mellett kiadó. Bővebb felvilágosítással özv. Kohn Arminné Arad, Str. Bucur 14. sz. alatt szolgál. 625

EGY ÜZLETHELYISÉG és egy pinchehelyiség kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál Feincuchen József Arad, Piața Pestelui 1. (Haltér) I. em. 16581

Oktatás. GYORS- ÉS GÉPIRÁSI TÁNFOLYAM, keresk. szakoktatás, nappali és esti kurzus Engelnél, Arad, Str. Brancovici 2. (Lázár Vilmos-u.) 744

MAGÁNÓRÁKAT ad az összes gimnáziumi tárgyakból egyforma precizitással, már csak a délelőtti órákban. Gáza Adorján egyetemi hallgató. Arad, Str. Ghiba Birta (Varjassy József-u.) 24. 832

FRANCIA órákat adok diákoknak és felnőtteknek. Olcsó, alapos oktatás. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 831

Különféle. DIANAFÜRDŐ eladó. Nyitva reggel 6 órától este 9 óráig. 817

CIPÉSZ. szabó, nőikalap szalon, fűszer- és vendéglő üzletek, diszkrét bejárato és más butorozott szobák kiadók. Boross úgynökségnél Arad, Str. Consistorului 9. szám (Batthyány-u.) 843

KÉRELEM A JÓSZIVŰ EMBEREKHEZ. Egyedül álló nő hónapok óta súlyos beteg, kéri a jószívű emberek támogatását. Bármily csekély adományt köszönettel fogad Szücs Andrásné Arad, Str. Balassa 120. (Purgli Lajosné-ucca.) 300

LIQWITZ LIQUEURS. Saját érdekekben cselekszik, hanem engedelmesebbé teszi hátralakat összegyűlni!

Belváros legforgalmasabb mellékútcájában magas földszintes, nagy uccai fronttal bíró bérház, sürgősen eladó. Megbíztott: 16125 Uranul-iroda Arad, főpostával szemben.

Élő friss hal és vágott HARCSA kapható LUTTWAK JÓZSEF cégnél Arad. 687

Ajurozónők állandó munkát kaphatnak: „GRATIA” fehérműgyár Arad, Str. Moise Nicoara No. 16. (Petőfi-ucca). 15231

Schamberger László KOCSIGYÁRA ajánlja finom bőrfedeles és urihajtó kocsijait a legolcsóbban, valamint mindennemű kocsik javítását, könnyű stráfkocsi, kézikocsi, kétkerekű kocsik kaphatók, mindennemű faáru tömegmunkák és asztalosárak, a legfinomabb lakberendezések stb. Arad, Strada Crișan 1. és Calea Saguna 138. 346

Használjunk kizárólag PLANTOL legjobb növény ételzsirt, mert tiszta, egészséges és szapor.

Kóserul előállítva, szigoruan az orthodox izr. rituelek szerint. Fuchs Benjámín nagyváradi orthodox főrabbi úr felügyelete alatt.

Készíti a Fabrica Phénix S. a. R. BUCUREȘTI. Kapható a fűszer- és csemege üzletekben.

Primăria comunei Sâmbăteni. 131—1926.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE. Primăria comunei Sâmbăteni ține licitație publică la 24. Februarie 1926. referitor la furnisarea unui brod (pod plutitor) și 2 luntrițe, respective construirea lor. La licitație să poate concura numai cu oferte închisă și sigilate. Valoarea 5% după prețul oferit să va depune în numărar sau în hărtii de valoare garantate de stat. Condițiile să pot vedea zilnic în biroul notarial între oarele oacioane. Licitația să va ținea în conformitate cu art. 72—80 din legea contabilității publice. Sâmbăteni, la 1. februarie 1926. 823 Primăria.